

Handreiking procedure beklag tegen beslag ex art. 552a Sv

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak

In zijn beschikking van 28 september 2010 ([ECLI:NL:HR:2010:BL2823](#), NJ 2010, 654 m.nt. PMe) geeft de Hoge Raad een overzicht van procedurele voorschriften en maatstaven voor de beoordeling van op grond van [art. 552a Sv](#) ingediende klaagschriften. Deze beschikking en een reeks eerdere en latere beschikkingen van de Hoge Raad hebben het LOVS aanleiding gegeven te bevorderen dat ten behoeve van de gerechten een handreiking voor het beklag tegen beslag wordt ontwikkeld. Hierbij treft u het resultaat daarvan aan.

Hierna wordt ingegaan op de belangrijkste aandachtspunten in de procedure van het beklag tegen beslag ex [artt. 94](#) en [94a Sv](#). Het overzicht ziet uitsluitend op beklag met het oog op teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp en derhalve niet op andere onderwerpen van [art. 552a Sv](#) (denk aan beklag over de vordering van gegevens). Ook wordt niet ingegaan op procedures waarop onderdelen van de regeling van [art. 552a Sv](#) van overeenkomstige toepassing zijn, zoals het beklag tegen invordering/inhouding rijbewijs ([art. 164 lid 8 WvW1994](#)). En evenmin op verwante procedures, zoals het beroep tegen een inbewaringstelling ingevolge art. 31 e.v. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften ([Wahv](#)). Ook overigens wordt niet gepretendeerd volledig te zijn en met name niet elk denkwerk overbodig te maken.

De aandachtspunten worden hierna zoveel mogelijk gestructureerd weergegeven en besproken in de volgorde waarin zij aan de orde komen bij de beslissing op het beklag. In de bijlagen bij deze handreiking wordt het beslissingsmodel inzake [art. 552a Sv](#) aan de hand van een schema toegelicht. Ook worden enkele procedurele aspecten van de beklagprocedure toegelicht en zijn relevante wetteksten bijgevoegd. Verwijzingen naar jurisprudentie worden zoveel mogelijk gelinkt naar [Rechtspraak.nl](#).

Dit overzicht wordt periodiek geactualiseerd.

INHOUDSOPGAVE

1	WAT IS DE GRONDSLAG VAN HET BESLAG WAAROVER WORDT GEKLAAGD?.....	3
2	IS DE RECHTER BEVOEGD?.....	3
2.1	Vóór aanvang van de behandeling van het klaagschrift is (nog) géén vervolging ingesteld.	3
2.2	Vóór aanvang van de behandeling van het klaagschrift is wèl al een vervolging ingesteld.	3
2.3	Economische delicten.....	4
3	IS DE KLAGER ONTVANKELIJK?	4
3.1	Uitsluitend schriftelijk beklag	4
3.2	Termijn indienen klaagschrift	5
3.3	Beklag staat niet langer open	6
3.4	Er wordt een beslissing gevraagd die i.h.k.v. van art. 552a Sv niet kan worden genomen ..	8
3.5	De klager is geen belanghebbende	9
3.6	Het beslag is door het OM teruggegeven aan de rechthebbende (art. 116 lid 3 Sv).....	9
3.7	Geen “nieuws” in opnieuw voorgelegd klaagschrift	10
3.8	De klager overlijdt	11
4	DE RECHTMATIGHEID VAN HET BESLAG	11
5	MAATSTAF VAN BESLISSEN.....	13
5.1	Opmerking vooraf.....	13
5.2	Beklag op grond van art. 94 Sv (beslag met oog op de waarheidsvinding of het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel)	13
5.3	Beklag op grond van art. 94a Sv (conservatoir beslag met oog op verhaal van een op te leggen geldboete of betalingsverplichting ex art. 36e dan wel 36f Sr)	17
6	LITERATUUROVERZICHT	23
7	BIJLAGEN.....	23
	ACHTERGRONDINFORMATIE BEKLAGPROCEDURE ART. 552A SV	31
	Het summiere karakter van de procedure	31
	Enkele procedurele eisen	31
	De positie van de derde belanghebbende	33
	De juridische basis van het beslag.....	33
	Rechtshulpverzoeken	34
	Inhoud en bekendmaking beschikking/proces-verbaal	34
	Rechtsmiddel	35
	(Op)nieuw beklag	36
	Verhouding tot civiele rechter.....	36
	Vergoeding van kosten van rechtsbijstand beklagprocedure	36
	Beklagprocedure in het kader van een Europees Onderzoeksbevel (EOB)	37
	RELEVANTE WETTEKSTEN.....	40

1 WAT IS DE GRONDSLAG VAN HET BESLAG WAAROVER WORDT GEKLAAGD?

Eerst dient de grondslag voor het beslag waarover wordt geklaagd te worden vastgesteld: [art. 94 Sv](#) (beslag met oog op de waarheidsvinding of het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel en beslag op voorwerpen welke verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen) en/of [94a Sv](#) (conservatoir beslag met het oog op verhaal van een op te leggen geldboete of betalingsverplichting ex art. 36e dan wel 36f Sr).¹ Die grondslag bepaalt immers welke maatstaven voor de beoordeling van het beklag dienen te worden toegepast (zie hierna onder 5).² Daarbij is ook de juridische positie van de klager van belang. Van het openbaar ministerie mag worden verwacht dat duidelijkheid over de grondslag van het beslag wordt verschaft. De rechter mag niet in het midden laten op welke grond het beslag is gelegd en moet deze grondslag in zijn beschikking duidelijk gemotiveerd vaststellen. De grondslag kan in de beschikking als volgt tot uitdrukking worden gebracht:

Op [datum] is ter griffie van deze rechtbank ingediend een klaagschrift ingevolge artikel 552a van het Wetboek van Strafvordering tegen een op de voet van [art. 94 en/of art. 94a van het Wetboek van Strafvordering] gelegd beslag van:

*[klager],
geboren op [geboortedatum] te [geboorteplaats],
wonende te [postcode, woonplaats], [adres],*

nader te noemen klager, zijnde [degene onder wie het beslag is gelegd/degene die stelt eigenaar te zijn van het beslag/een derde belanghebbende/(...)].

2 IS DE RECHTER BEVOEGD?

Voor de behandeling van het klaagschrift geldt een aantal competentieregels. De volgende situaties kunnen worden onderscheiden.

2.1 Vóór aanvang van de behandeling van het klaagschrift is (nog) géén vervolging ingesteld:

Het klaagschrift wordt behandeld door *de rechtbank* van het arrondissement, waarbinnen de inbeslagneming is geschied ([art. 552a lid 4 Sv](#)). Het klaagschrift dient ter griffie van die rechtbank te zijn ingediend. Is dat niet het geval, dan is het gerecht onbevoegd en dient in de beslissing te worden bepaald dat de griffier het klaagschrift doorzendt naar het (wel) bevoegde gerecht (vgl. HR 23 november 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9285](#), NJ 1994, 264 en HR 15 september 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1370](#)) en zie in het geval zo'n klaagschrift moet worden opgevat als een klaagschrift ex [art. 552b Sv](#) ook HR 16 januari 2024, [ECLI:NL:HR:2024:30](#)).

2.2 Vóór aanvang van de behandeling van het klaagschrift is wél al een vervolging ingesteld:

Als de vervolging is aangevangen, wordt het klaagschrift behandeld door *het gerecht in feitelijke aanleg* (rechtbank of gerechtshof), waarvoor de zaak wordt vervolgd of het laatst werd vervolgd ([art. 552a lid](#)

¹ Zie bijvoorbeeld HR 11 oktober 2022, [ECLI:NL:HR:2022:1419](#). De wet lijkt zich niet te verzetten tegen het naast elkaar bestaan van twee beslagtitels (klassiek beslag ex art. 94 Sv én conservatoir beslag ex art. 94a Sv). Zie HR 28 mei 2013, [ECLI:NL:HR:2013:CA0800](#). Zie over dit zogenaamde 'dubbel beslag' ook r.o. 6.4 in HR 5 september 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AU5723](#). In HR 15 januari 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ0007](#) werd geklaagd dat een beslag niet tegelijk zowel op art. 94 als art. 94a Sv kan berusten. A-G Knigge overweegt: 'Het middel steunt op de opvatting dat een beslag ex art. 94 Sv en een beslag ex art. 94a Sv niet naast elkaar kunnen bestaan. Die opvatting is onjuist. Zie HR 28 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL2823](#), NJ 2010/654. In r.o. 2.7 van dit arrest wordt gesproken van "de bepalingen of bepalingen die aan het beslag ten grondslag ligt of liggen" en waarbij ten aanzien van "liggen" wordt verwezen naar onder meer HR 5 september 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AU6712](#), NJ 2006/612 waarin sprake was van een beslag dat -na handhaving ex art. 103 Sv- zowel op art. 94 Sv als op art. 94a Sv was gebaseerd.' De HR deed deze zaak af onder verwijzing naar art. 80a Wet RO. Beslag ex art. 94a Sv kan ook worden gelegd als een beslag ex art. 94 Sv op het voorwerp inmiddels is geëindigd en zelfs als inmiddels de teruggave daarvan is gelast. Zie bijvoorbeeld HR 22 september 2015, [ECLI:NL:HR:2015:2786](#). In voorkomende gevallen zal de beklagrechtter zijn oordeel over de juridische grondslag van het beslag moeten motiveren (vgl. HR 12 april 2016, [ECLI:NL:HR:2016:630](#) en overweging 4.5.5. van de daaraan voorafgaande conclusie [ECLI:NL:PHR:2016:220](#)).

² En daarmee ook óf er sprake is van strafvorderlijk beslag waartegen beklag ex art. 552a Sv openstaat. Vgl. HR 29 januari 2019, [ECLI:NL:HR:2019:124](#) en [ECLI:NL:HR:2019:126](#), waarbij dat niet het geval was (beslag op geldbedrag klager bij insluitingsfouilleren n.a.v. staande houding en overbrenging naar politiebureau in het kader van de Vreemdelingenwet 2000).

[3 Sv](#)). Het klaagschrift dient ter griffie van dit gerecht te zijn ingediend. Is dat niet het geval, dan is het gerecht onbevoegd en dient in de beslissing te worden bepaald dat de griffier het klaagschrift doorzendt naar het (wel) bevoegde gerecht (vgl. HR 23 november 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9285](#), NJ 1994, 264, HR 19 april 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BM0781](#) en HR 8 december 2015, [ECLI:NL:HR:2015:3499](#)).

De vervolging vangt aan als de strafrechter door het openbaar ministerie in een strafzaak wordt betrokken of door oplegging van een strafbeschikking. Bij het betrekken van de strafrechter in een strafzaak gaat het onder meer om het dagvaarden van de verdachte voor het onderzoek ter terechtzitting, het vorderen van voorlopige hechtenis, de vordering tot het verlenen van een machtiging tot opening van een strafrechtelijk financieel onderzoek ([art. 126 Sv](#)) en die tot het leggen van conservatoir beslag in de zin van [art. 94a Sv](#) ([art. 103 Sv](#)). Zie in dit verband ook HR 29 juni 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL8790](#) (en in het bijzonder de conclusie van A-G Jörg) over de vraag of (na sepot) wel of geen sprake was van een vervolgte zaak en wat daarvan de gevolgen zijn voor de ontvankelijkheid van de klager.

Als in de hoofdzaak hoger beroep is ingesteld, is de rechtbank niet langer bevoegd tot kennisneming van het beklag voor zover het de op de voet van [art. 94 Sv](#) inbeslaggenomen voorwerpen betreft (zie bijvoorbeeld HR 2 juli 2013, [ECLI:NL:HR:2013:148](#)). Wanneer hoger beroep wordt ingesteld nadat met de behandeling van het klaagschrift een aanvang is gemaakt, is dat evenwel niet van invloed op de bevoegdheid van het reeds met de behandeling aangevangen gerecht (HR 28 mei 1996, DD 96.336). Die behandeling vangt aan als de beschikking tot dagbepaling is gegeven (HR 25 februari 1964, [NJ 1964/312](#) en HR 10 mei 1994, [NJ 1994/583](#)) of de rechtbank het nodige heeft verricht om de datum van behandeling te bepalen: HR 28 mei 1996, DD 96.336. In andere gevallen geldt het begin van de behandeling in raadkamer (HR 16 januari 1990, [NJ 1990/455](#)). Redelijke toepassing van [art. 552a lid 3 \(oud\) Sv](#) brengt mee dat de rechtbank, als het gerecht in feitelijke aanleg waarvoor de *ontnemingszaak* wordt vervolgd, wel bevoegd is tot kennisneming van het klaagschrift voor zover dat betrekking heeft op de voorwerpen die op de voet van [art. 94a lid 2 Sv](#) inbeslaggenomen zijn (HR 14 november 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AY9239](#), NJ 2006, 628). Zie in dit verband nog HR 8 december 2015, [ECLI:NL:HR:2015:3499](#): indien het hof vaststelt dat het beslag (mede) op de voet van [art. 94a Sv](#) is gelegd, kan het hof het klaagschrift (ook in zoverre) behandelen en afdoen, tenzij de advocaat-generaal of klager verlangen dat de stukken ter verdere behandeling en afdoening van het klaagschrift (in zoverre) zullen worden gezonden naar de rechtbank als bevoegde instantie. Zie voorts HR 30 maart 2021, [ECLI:NL:HR:2021:487](#) over de situatie waarin beslag is gelegd op grond van zowel [art. 94a lid 1 Sv](#) (geldboete) als [art. 94a lid 2 Sv](#) (ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel).

Indien in de hoofdzaak reeds is beslist en in het kader van een strafrechtelijk financieel onderzoek inbeslagneming heeft plaatsgevonden, waartegen op grond van [art. 552a Sv](#) wordt geklaagd, is de rechtbank in het arrondissement van het parket waarbij het onderzoek loopt bevoegd. Daarmee wordt voorkomen dat rechters die de hoofdzaak berechten, zouden moeten oordelen over kwesties die van belang zijn voor de separate ontnemingsprocedure, terwijl zijn nog geen enkele bemoeienis hebben met de zaak (HR 28 november 1995, [ECLI:NL:HR:1995:ZD0305](#)).

2.3 Economische delicten

In aanvulling op voornoemde competentieregels geldt dat in raadkamerzaken betreffende economische delicten, de economische raadkamer bevoegd is (HR 27 november 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BB8752](#), HR 15 september 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1373](#), [ECLI:NL:HR:2020:1374](#) en [ECLI:NL:HR:2020:1401](#)).

3 IS DE KLAGER ONTVANKELIJK?

Bij het bepalen of de klager ontvankelijk is in zijn beklag zijn de volgende omstandigheden van belang:

3.1 Uitsluitend schriftelijk beklag

- A. *Het beklag dient schriftelijk te zijn ingediend (art. 552a lid 1 Sv).*
 - De wet kent geen mogelijkheid een verzoek tot teruggave van het beslag mondeling te doen (vgl. HR 28 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL2823](#) en [ECLI:NL:HR:2010:BN0012](#) en HR 28 februari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8768](#)).
 - Intrekking beklag tijdens raadkamerzitting van verzoek tot teruggave aan verzoeker, gevolgd door mondeling verzoek tot teruggave aan zijn broer. Klager is niet ontvankelijk (HR 7 september 2004, [ECLI:NL:HR:2012:BU8768](#), NJ 2004, 593).

- Tijdens behandeling klaagschrift wijst klager een ander als rechthebbende aan en verzoekt hij teruggave aan die ander. Klager is niet ontvankelijk (HR 25 juni 2002, [ECLI:NL:HR:2002:AE2644](#)).

3.2 Termijn indienen klaagschrift

- B. Indien (nog) **geen** vervolging is ingesteld, dient het klaagschrift zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee jaar na de inbeslagneming te zijn ingediend (art. 552a lid 4 Sv).
- Van een vervolgte zaak in de zin van [art. 552a Sv](#) is geen sprake indien een zaak, zonder dat een rechter in de zaak betrokken is, met een sepot is geëindigd (HR 15 april 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC9406](#), HR 7 juli 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BI0537](#), HR 9 februari 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BK7062](#) en HR 18 december 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2346](#)).
 - Voor het ingaan van de termijn van twee jaar is niet vereist dat de klager van de inbeslagneming of kennisgeving op de hoogte is (HR 16 maart 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9273](#), NJ 1993, 694).
- C. Indien **wel** een vervolging is ingesteld, dient het klaagschrift zo spoedig mogelijk na de inbeslagneming van de voorwerpen te zijn ingediend en in ieder geval binnen drie maanden nadat de vervolgte zaak tot een einde is gekomen (art. 552a lid 3 Sv).³
- Een ingevolge [art. 552a Sv lid 3 Sv](#) ingediend klaagschrift is niet-ontvankelijk ingeval het wordt ingediend op een tijdstip waarop drie maanden zijn verstreken sedert de vervolgte zaak tot een einde is gekomen (HR 24 augustus 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AP1482](#), HR 24 mei 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ5692](#) en HR 17 mei 2022, [ECLI:NL:HR:2022:709](#)). Zie over verontschuldgbare termijnoverschrijding HR 4 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY2844](#).
 - Onder drie maanden wordt verstaan 3 x 30 dagen ([art. 136 lid 1 Sv](#)).
 - Een redelijke wetsuitleg brengt mee dat de termijn van [art. 552a lid 3, eerste volzin, Sv](#) (het indienen van een klaagschrift "zo spoedig mogelijk na de inbeslagneming van de voorwerpen") eerst aanvangt nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat de inbeslagneming de klager redelijkerwijs bekend moet zijn (HR 20 september 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ8901](#), HR 4 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY0090](#) en de conclusie van A-G Hartevelt bij HR 14 februari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:337](#)). De beklagrechtter zal die omstandigheid moeten vaststellen. Zie voor een voorbeeld waarin eerst 18 jaar na de inbeslagneming bij het OM werd geklaagd over het voortduren van het beslag en vervolgens vier jaar later een klaagschrift werd ingediend, met een uiteenzetting van de wetsgeschiedenis op dit punt, HR 13 maart 2018, [ECLI:NL:HR:2018:319](#).
 - Bij kennisgeving niet verdere vervolging: pas nadat de kennisgeving van niet verdere vervolging op de voet van [art. 245a Sv](#) is betekend, is de zaak geëindigd en begint de termijn van drie maanden waarbinnen beklag kan worden gedaan te lopen (HR 6 oktober 1998, [ECLI:NL:HR:1998:AB9540](#), NJ 1999, 106).
 - Indien het beslag is gelegd in een zaak waarin meerdere personen als verdachten zijn aangemerkt, is aan de vervolgte zaak pas een einde gekomen, indien de vervolgingen van alle verdachten tot een einde zijn gekomen (HR 4 september 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA3132](#), NJ 2007, 472, HR 10 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BT8947](#), NJ 2012, 47 en HR 21 februari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:137](#)). Indien een voorwerp ex art. 94a Sv conservatoir in beslag is genomen, is voor beantwoording van vraag of vervolgte zaak tot een einde is gekomen, beslissend of de vervolging van degene(n) ten laste van wie beslag is gelegd in de strafzaak of - als het gaat om conservatoir beslag tot bewaring van het recht van verhaal van een op te leggen ontnemingsmaatregel - de behandeling van de tegen hem ingestelde ontnemingsvordering tot een einde is gekomen (HR 29 januari 2019, [ECLI:NL:HR:2019:135](#) en HR 21 februari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:137](#) en HR 17 oktober 2023, [ECLI:NL:HR:2023:1467](#)).
 - Zolang een strafrechtelijk financieel onderzoek of aangekondigde ontnemingsprocedure nog niet is voltooid, is de vervolging nog niet geëindigd (HR 29 januari 2019, [ECLI:NL:HR:2019:135](#)).

³ Zie [art. 552ab Sv](#) voor de mogelijkheid voor belanghebbenden (anders dan de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde) van beklag over het uitvaardigen van een strafbeschikking met aanwijzingen als bedoeld in [art. 257a lid 3 onder a, b of c Sv](#) en over een schikking als bedoeld in [art. 511c Sv](#) op de grond dat deze betrekking hebben op hun toekomstige voorwerpen en de officier van justitie die de aanwijzingen heeft gegeven, onderscheidenlijk de schikking is aangegaan, niet bereid is gebleken die voorwerpen terug te geven of de waarde die zij bij verkoop redelijkerwijs hadden moeten opbrengen te vergoeden. Een dergelijk klaagschrift wordt niet later dan drie maanden nadat de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde aan de gegeven aanwijzingen of aan de termen van de schikking heeft voldaan, dan wel de klager daarmee bekend is geworden, ingediend (zie ook HR 10 september 2024, [ECLI:NL:HR:2024:1154](#)).

Daaraan doet niet af dat de ontnemingsvordering ten tijde van het indienen van het klaagschrift nog niet aanhangig is gemaakt (3 januari 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AU6781](#), NJ 2006, 51).

- Indien de rechter in de hoofdzaak abusievelijk geen beslissing op het beslag heeft genomen, hoeft dit verzuim geen gevolgen te hebben. Het klaagschrift kan - indien geen beslissing als bedoeld in art. 353 Sv is genomen - op de voet van art. 552a lid 1 Sv alsnog worden ingediend bij het gerecht in feitelijke aanleg (rechtbank of gerechtshof), waarvoor de zaak wordt vervolgd of het laatst werd vervolgd (zie boven onder 2.2). Zie HR 11 september 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX0146](#), r.o. 2.2.3 (over de toepassing van art. 80a Wet RO) en HR 2 juni 2013, [ECLI:NL:HR:2013:14](#).

3.3 *Beklag staat niet langer open*

- D. *Het beslag is inmiddels geëindigd door een beslissing ten aanzien van het inbeslaggenomen voorwerp > klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.*
- Beëindiging van beslag moet worden onderscheiden van de situatie waarin de rechter vaststelt dat er geen sprake is geweest van inbeslagname. Maar ook in dat laatste geval is de klager niet-ontvankelijk in het beklag (vgl. HR 19 juni 2018, [ECLI:NL:HR:2018:949](#)).
 - Indien in de strafzaak een nog niet onherroepelijke beslissing is genomen op het beslag, kan op het klaagschrift geen (andersluidende) beslissing meer volgen (HR 17 april 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU5834](#), NJ 2012/269, HR 7 april 2015, [ECLI:NL:HR:2015:910](#), HR 23 november 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1709](#), HR 4 juli 2023, [ECLI:NL:HR:2023:1022](#) en HR 21 januari 2025, [ECLI:NL:HR:2025:95](#)).
 - Indien een onherroepelijke beslissing tot onttrekking aan het verkeer, verbeurdverklaring en/of teruggave is gegeven omtrent de in het klaagschrift bedoelde inbeslaggenomen voorwerpen, is klager wegens gebrek aan belang niet-ontvankelijk (HR 23 januari 2007, [ECLI:NL:HR:2007:AZ3560](#), HR 27 maart 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BT8757](#), HR 17 april 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU5840](#), [ECLI:NL:HR:2012:BU5838](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BU5834](#), HR 19 juni 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BW8723](#), HR 4 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY2841](#), HR 6 januari 2015, [ECLI:NL:HR:2015:8](#), HR 31 oktober 2017, [ECLI:NL:HR:2017:2800](#) en HR 10 december 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1919](#)).
 - Een klaagschrift ex art. 552a Sv van een belanghebbende - niet zijnde de verdachte of veroordeelde - moet na een uitvoerbare beslissing tot verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer worden opgevat als een klaagschrift conform art. 552b Sv (HR 23 november 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9284](#), NJ 1994, 263, HR 19 april 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BM0781](#), HR 17 april 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU5263](#), HR 25 november 2014, [ECLI:NL:HR:2014:3419](#) en HR 15 september 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1370](#), HR 21 juni 2022, [ECLI:NL:HR:2022:884](#) en HR 16 januari 2024, [ECLI:NL:HR:2024:30](#)). Het maakt daarbij niet uit of het inbeslaggenomen voorwerp (ten tijde van het indienen van het klaagschrift) is vernietigd (HR 11 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY2813](#)).
 - Indien in de strafzaak tegen klager de bewaring ten behoeve van de rechthebbende van het beslag is gelast, is het beslag nog niet geëindigd. De klager, die stelt rechthebbende op het beslag te zijn, heeft belang bij - en is derhalve ontvankelijk in - zijn beklag (HR 14 juni 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ3667](#), NJ 2011, 284). De beklagrechtter zal in dat geval moeten beoordelen of klager redelijkerwijs moet worden aangemerkt als rechthebbende ten behoeve van wie de strafrechtter de bewaring heeft gelast (HR 18 december 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2333](#)).
 - N.B. voor het antwoord op de vraag óf een goed in beslag is genomen, is niet doorslaggevend of dat goed is vermeld op de kennisgeving van inbeslagname of in het p-v van bevindingen dat is opgesteld n.a.v. de doorzoeking of op de lijst van inbeslaggenomen goederen die de r-c heeft opgesteld (HR 21 maart 2017, [ECLI:NL:HR:2017:479](#)). Wanneer een goed niet op de beslaglijst is genoemd en een verdachte bij de behandeling van zijn strafzaak dit niet aan de orde heeft gesteld (en er geen beslissing in die strafzaak over dat goed is genomen), staat die omstandigheid de ontvankelijkheid van een beklag niet in de weg (HR 14 mei 2024, [ECLI:NL:HR:2024:691](#)).
- E. *Door de beslagene is afstand gedaan van het inbeslaggenomen voorwerp > klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.*
- Zie voor de eisen aan het doen van afstand art. 116 lid 2 Sv (schriftelijk ten overstaan van de rechter-commissaris, de officier van justitie of een opsporingsambtenaar).
 - Nadat de klager schriftelijk heeft verklaard afstand te doen van het onder hem inbeslaggenomen voorwerp, kan hij niet langer worden aangemerkt als belanghebbende in de zin van art. 552a lid 1 Sv, zelfs al heeft hij niet verklaard dat het voorwerp aan hem toebehoort (HR 23 december 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AN8258](#)).

- Door akkoord te gaan met een transactievoorstel, onder meer inhoudende het doen van afstand van het onder hem inbeslaggenomen voorwerp, heeft de klager geen belang bij de beoordeling van zijn klaagschrift (HR 1 juli 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF8776](#)).
 - Afstand door minderjarige en handelings(on)bekwaamheid. Afstand doen van bromfiets door minderjarige (16/17 jaar) betreft rechtshandeling ten aanzien waarvan het in het maatschappelijk verkeer gebruikelijk is dat een minderjarige van die leeftijd deze zelfstandig verricht. De in [art. 1:234 BW](#) bedoelde toestemming van de wettelijke vertegenwoordiger wordt verondersteld te zijn verleend (HR 12 juni 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BW7365](#)).
 - Zie voor afstand door klager (belanghebbende), niet zijnde de beslagene HR 17 maart 2015, [ECLI:NL:HR:2015:640](#).
- F. *Het beslag is geëindigd door teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp aan de beslagene > klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.*
- Zie o.a. HR 11 juli 2023, [ECLI:NL:HR:2023:1014](#). Niet de feitelijke teruggave is doorslaggevend, maar de last tot teruggave aan de beslagene. Zie HR 14 november 2017, [ECLI:NL:HR:2017:2861](#) en de jurisprudentie genoemd in voetnoot 14 van de conclusie bij dit arrest ([ECLI:NL:PHR:2017:1239](#)).
 - Ook wanneer een (conservatoir) inbeslaggenomen voorwerp na de zekerheidstellingen als bedoeld in [art. 118a Sv](#) wordt teruggegeven, eindigt het beslag (HR 19 februari 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BB9841](#), HR 16 april 2019, [ECLI:NL:HR:2019:612](#) en HR 7 januari 2025, [ECLI:NL:HR:2025:21](#)). [Art. 552a Sv](#) voorziet niet in de mogelijkheid tot beklag over (de uitvoering van) de door het openbaar ministerie aanvaarde zekerheidstelling. Voor geschillen omtrent de uitvoering van de overeengekomen zekerheidstelling, de teruggave daaronder begrepen, is de burgerlijke rechter bevoegd. Zie ook HR 29 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BM5112](#) en HR 6 januari 2015, [ECLI:NL:HR:2015:8](#)).
 - Indien het voorwerp door het OM *aan een ander* dan de beslagene is teruggegeven, zonder de beslagene van het voornemen daarvan overeenkomstig [art. 116 lid 3 Sv](#) in kennis te stellen, dient de beslagene toch in zijn beklag te worden ontvangen (vgl. HR 4 november 2014, [ECLI:NL:HR:2014:3106](#), zie over een situatie waarin geen beslagene was aangewezen de conclusie van 24 september 2024, [ECLI:NL:PHR:2024:848](#)). Wordt dit beklag gegrond geacht, dan geeft de rechter een daarmee overeenkomende last. Aan het geven van een last tot teruggave aan de beslagene staat niet in de weg dat aan de last niet kan worden voldaan, bijvoorbeeld omdat de zaak inmiddels aan een ander is afgegeven (HR 24 mei 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP9413](#)). Ook wanneer er civielrechtelijk beslag op het voorwerp ligt, zal de rechter een last tot teruggave moet geven, welke last met inachtneming van [art. 119 lid 4 Sv](#) moet worden geëffectueerd (HR 12 april 2016, [ECLI:NL:HR:2016:628](#)).
- G. *Het beslag is geëindigd door een machtiging ex art. 117 Sv en het voorwerp is niet om baat vervreemd (art. 134 lid 2 onder c Sv). De klager is in zijn klaagschrift, strekkende tot teruggave van dat beslag, niet-ontvankelijk indien het inbeslaggenomen voorwerp door vernietiging niet langer beschikbaar is.*
- Zie o.a. HR 27 november 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5210](#), HR 22 december 2015, [ECLI:NL:HR:2015:3710](#), HR 10 oktober 2017, [ECLI:NL:HR:2017:2592](#), HR 30 mei 2023, [ECLI:NL:HR:2023:812](#), HR 2 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:507](#) en HR 28 mei 2024, [ECLI:NL:HR:2024:740](#).
 - Het voorgaande staat er niet aan in de weg dat de strafrechter later ingevolge [art. 353 Sv](#) een beslissing dient te nemen omtrent het inbeslaggenomen voorwerp en dat, indien alsnog de teruggave wordt bevolen en deze feitelijk niet meer mogelijk is, de bewaarder van het voorwerp vervolgens overgaat tot betaling van de prijs die het voorwerp redelijkerwijze bij verkoop zou hebben opgebracht ([art. 119 lid 2 Sv](#)). Zie HR 27 januari 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5210](#), HR 13 juli 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BM6154](#), [NJB 2010, 1617](#))
 - N.b. indien de vernietiging niet rechtmatig is geschied is het beslag niet door die vernietiging beëindigd. Zie in dit verband HR 2 september 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AG1758](#) over de situatie waarin de vernietiging *niet* was gegrond op [art. 116](#), tweede lid onder c, [art. 117](#) of [art. 118 lid 3 Sv](#) en de Hoge Raad wel de teruggave van het vernietigde inbeslaggenomen voorwerp heeft bevolen.
- H. *Door faillissement van de beslagene eindigt het beslag ex art. 94a Sv > klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.*
- In geval van faillissement van de beslagene vervalt wel een op de voet van [art. 94a Sv](#) gelegd conservatoir beslag, maar niet een op de voet van [art. 94 Sv](#) gelegd beslag. Een op de voet van [art. 94 Sv](#) gelegd beslag dient immers de waarheidsvinding in strafzaken dan wel veiligstelling van voorwerpen waarvan de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer door de strafrechter kan worden bevolen, en houdt derhalve geen verband met de positie van de

overheid als schuldeiser (HR 13 juli 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BM4095](#), HR 10 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BT8928](#)) en HR 30 oktober 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2003](#)).

- I. *Het beslag is geëindigd door toepassing van art. 19 lid 3 Invorderingswet 1990 > klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.*
- Op grond van [art. 19 lid 3 Invorderingswet](#) is een houder van penningen verplicht om op vordering van de ontvanger (die is belast met de invordering van rijksbelastingen) uit de gelden die hij aan de belastingschuldige verschuldigd is of uit de gelden of de penningen die hij ten behoeve van de belastingschuldige onder zich heeft, de belastingaanslagen van de belastingschuldige te betalen. Door het voldoen aan deze verplichting kan aan de in [art. 134, tweede lid, Sv](#) genoemde gevallen van teruggave van het beslag niet langer worden voldaan (HR 22 februari 2022, [ECLI:NL:HR:2022:279](#) in samenhang met [ECLI:NL:PHR:2022:10](#)).

3.4 ***Er wordt een beslissing gevraagd die in het kader van art. 552a Sv niet kan worden genomen***

- J. *Het klaagschrift strekt tot teruggave van het beslag aan een ander dan de klager > klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.*
- De wet kent niet de mogelijkheid dat op verzoek van een belanghebbende teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp aan een ander dan die belanghebbende wordt gelast (zie o.a. HR 2 april 1991, [ECLI:NL:HR:1991:ZC8769](#), NJ 1991, 633; HR 25 juni 2002, [ECLI:NL:HR:2002:AE2644](#), HR 7 september 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AP1533](#), NJ 2004, 593, HR 2 februari 2016, [ECLI:NL:HR:2016:170](#) en HR 11 april 2017, [ECLI:NL:HR:2017:655](#)).
 - Aan het klaagschrift ligt ten grondslag dat klagers partner als rechthebbende moet worden aangemerkt van de onder klager inbeslaggenomen auto. Deze stelling kan bezwaarlijk anders worden verstaan dan als verzoek tot teruggave van de auto aan de partner. Klager niet-ontvankelijk (HR 10 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BT8932](#)).
 - Aan het door de klager ingediende klaagschrift ligt de stelling ten grondslag dat zijn broer als rechthebbende moet worden aangemerkt van de onder klager inbeslaggenomen auto. De wet kent niet de mogelijkheid dat op verzoek van een belanghebbende teruggave van het inbeslaggenomen aan een ander wordt gelast (HR 11 april 2017, [ECLI:NL:HR:2017:655](#)).
 - Zie in dit verband nog HR 16 juni 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1049](#): aan de beklagrechter kan niet worden gevraagd om aan iemand de bewaring van het in beslag genomen voorwerp te gelasten.
- K. *Het klaagschrift strekt ertoe na beëindiging van het beslag te doen vaststellen dat de inbeslagneming onrechtmatig was.*
- de wet kent niet de mogelijkheid om met een klaagschrift na beëindiging van het beslag te doen vaststellen dat de inbeslagneming onrechtmatig was (HR 9 januari 1990, [ECLI:NL:HR:1990:ZC8372](#), NJ 1990, 369, HR 15 april 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF3818](#), NJ 2003, 363, HR 3 juni 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF6594](#)) en HR 21 mei 2019, [ECLI:NL:HR:2019:781](#)).
- L. *Het klaagschrift strekt tot klacht over een machtiging tot vervreemding of gerechtelijke bewaring.*
- Tegen het aan de bewaarder van een auto door de officier van justitie kenbaar gemaakte voornemen om een machtiging te verlenen tot *vervreemding* of *gerechtelijke bewaring* als bedoeld in de artikelen [117](#) en [118 Sv](#) staat geen beklag open en evenmin tegen het verlenen van die machtiging (HR 2 maart 1999, [ECLI:NL:HR:1999:AB7949](#), NJ 1999, 416, HR 28 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN8503](#) en HR 26 maart 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ5406](#)).
 - Indien een inbeslaggenomen voorwerp inmiddels is verkocht op grond van [art. 117 lid 2 Sv](#) (lees: *om baat* is vervreemd, vgl. [art. 134 lid 2 onder c Sv](#)) en om die reden niet langer beschikbaar is, rust het beslag ingevolge [art. 117 lid 4 Sv](#) op de verkregen opbrengst (HR 10 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BT8947](#) en HR 3 maart 2015, [ECLI:NL:HR:2015:514](#)).
- M. *Het klaagschrift strekt tot een klacht over de (voorgenomen) vernietiging van de inbeslaggenomen voorwerpen.*
- Tegen de (voorgenomen) vernietiging van de inbeslaggenomen voorwerpen staat geen beklag ex [art. 552a Sv](#) open (zie de conclusie van A-G Vellinga voor HR 23 januari 2007, [ECLI:NL:HR:2007:AZ3595](#)). In een dergelijk geval ligt een gang naar de voorzieningenrechter voor de hand (Zie de conclusie van A-G Dorst voor HR 2 maart 1999, [ECLI:NL:HR:1999:AB7949](#), NJ 1999, 416).
- N. *Het klaagschrift strekt tot het doen verwijderen van stukken uit het procesdossier.*

- De [art. 552a Sv](#) procedure kan niet worden benut om, nadat het onderzoek ter terechtzitting is aangevangen, stukken die in het procesdossier zijn gevoegd daaruit alsnog te verwijderen (HR 17 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU2046](#)). Overigens kan de procedure ex [art. 552a Sv](#) ook niet worden benut om alsnog de beschikking te krijgen over processtukken die de verdediging worden onthouden (HR 4 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY2839](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BY4985](#)). Zie over de kennisneming van gegevens die zijn ontleend aan inbeslaggenomen voorwerpen HR 9 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX5510](#), NJ 2012, 598.
- O. *Het klaagschrift strekt tot het doen vaststellen dat er een recht bestaat op uitkering van wettelijke rente of tot het vragen van een akte van aansprakelijkheidstelling > klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.*
- [Art. 552a Sv](#) voorziet niet in de mogelijkheid om te doen vaststellen dat een recht bestaat op uitkering van wettelijke rente, noch in de mogelijkheid akte te vragen van een aansprakelijkheidstelling (HR 3 februari 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG2191](#), NJ 2009, 99 en HR 17 april 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU5840](#), [ECLI:NL:HR:2012:BU5838](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BU5834](#)).

3.5 De klager is geen belanghebbende

- P. *De klager is **geen** belanghebbende > klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.*
- Uitsluitend belanghebbenden kunnen zich op grond van [art. 552a Sv](#) beklagen. Anderen worden niet-ontvankelijk verklaard, zoals bijv. degene die (al dan niet als onderdeel van een transactie) afstand heeft gedaan van het beslag (HR 1 juli 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF8776](#) en HR 23 december 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AN8258](#)).
 - Voor de vraag of klager als belanghebbende ex [art. 552a Sv](#) kan gelden en diens gevolg in het beklag kan worden ontvangen, is niet beslissend of hij als rechthebbende kan worden aangemerkt, maar of hij *gesteld heeft* rechthebbende te zijn (HR 6 januari 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AN8586](#), HR 8 februari 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BO2962](#), HR 17 december 2013, [ECLI:NL:HR:2013:2025](#) en HR 27 mei 2014, [ECLI:NL:HR:2014:1245](#)).
 - Als belanghebbenden kunnen onder meer worden aangemerkt:
 - a. degene onder wie het beslag is gelegd (dat kan de verdachte zijn, maar ook een derde),
 - b. degene die stelt eigenaar te zijn (HR 23 juni 1987, [ECLI:NL:HR:1987:AC9904](#), NJ 1988, 43 en HR 26 maart 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ5406](#)) en HR 20 april 2021, [ECLI:NL:HR:2021:625](#)),
 - c. de beperkt zakelijk gerechtigde (HR 21 mei 1996, DD 96/328),
 - d. degene die niet zozeer een zakelijk, maar een persoonlijk recht heeft op teruggave van het inbeslaggenomen goed (vgl. HR 18 juni 2013, [ECLI:NL:HR:2013:CA3305](#)).
 - e. personen met een retentierecht (HR 21 mei 1996, DD 96/328),
 - f. de faillissementscurator (HR 9 januari 1996, DD 96/164 en HR 15 mei 1998, [ECLI:NL:HR:1998:ZD1164](#), NJ 1998, 834),
 - g. de directeur enig aandeelhouder van een BV waaronder beslag is gelegd (HR 24 september 1996, DD 97/012)
 - Als belanghebbenden worden in ieder geval **niet** aangemerkt:
 - a. degene die als houder de teruggave verzoekt van een onder een ander inbeslaggenomen voorwerp, terwijl zijn raadsman heeft verklaard dat het voorwerp niet aan hem toebehoorde en niet aannemelijk was gemaakt dat hij namens de eigenaren optrad (HR 18 september 1995, DD 96/027).
 - b. schuldeisers, ook al is hun vordering ontstaan uit jegens hen door de beslagene gepleegde misdrijven (HR 27 februari 1990, [ECLI:NL:HR:1990:ZC8487](#), NJ 1990, 612).
 - c. degene – niet zijnde de beslagene (vgl. HR 13 oktober 2015, [ECLI:NL:HR:2015:3076](#)) – die klaagt over een inbreuk op het verschoningsrecht, terwijl hij of zij niet de verschoningsgerechtigde is (HR 12 februari 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BX4284](#) en [ECLI:NL:HR:2013:BV3004](#)). Naast de beslagene kan alleen de verschoningsgerechtigde zelf in een beklagprocedure waarin het verschoningsrecht in het geding is, worden aangemerkt als belanghebbende in de zin van [art. 552a Sv](#). Vgl. ook HR 12 februari 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BV3004](#) waarin de verschoningsgerechtigde zich beklagde over de wijze waarop de Inspectie voor de gezondheidszorg toepassing gaf aan een van hem afgeleid verschoningsrecht (klaagschrift wel ontvankelijk). Overigens kan het voorkomen dat de verschoningsgerechtigde door de beklagrechter alsnog als belanghebbende moet worden gehoord (HR 4 juni 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ0004](#)).

3.6 Het beslag is door het OM teruggegeven aan de rechthebbende (art. 116 lid 3 Sv)

- Q. *Bijzondere situatie: het voorwerp is op grond van art. 116 lid 2 jo lid 3 door het openbaar ministerie inmiddels teruggegeven aan degene die redelijkerwijs als belanghebbende kan worden aangemerkt (lid 2 onder a) of het openbaar ministerie heeft de bewaring van het voorwerp ten behoeve van de rechthebbende gelast (lid 2 onder b).*
- Het voornemen van een beslissing ex [art. 116 lid 2 onder a of b Sv](#) moet door het openbaar ministerie vooraf aan de beslagene worden medegedeeld, zodat deze zich over de voorgenomen beslissing kan beklagen ([art. 116 lid 3](#)). De beslagene heeft tot het indienen van het klaagschrift, gerekend vanaf de datum van de kennisgeving, veertien dagen de gelegenheid. Een beklag op grond van [art. 116 lid 3 Sv](#) moet worden opgevat als een verzoek tot teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp aan de beslagene. Op deze procedure is [art. 552a e.v. Sv](#) van overeenkomstige toepassing.
 - Als het beslag is teruggegeven aan een ander dan de beslagene, zonder dat blijkt dat [art. 116 lid 3 Sv](#) is toegepast (het voornemen daartoe is niet aan de beslagene meegedeeld), moet het ervoor worden gehouden dat het beklag *van de beslagene* het rechtskarakter heeft van een beklag omtrent het voornemen van de officier van justitie om in afwijking van de hoofdregel van [art. 116 Sv](#) het inbeslaggenomen voorwerp aan een ander dan de beslagene te doen teruggeven, alsof die teruggave nog niet had plaatsgevonden. De beslagene is dan ontvankelijk in zijn beklag (HR 30 januari 1996, [ECLI:NL:HR:1996:AD2480](#), NJ 1996/526, HR 24 mei 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP9397](#), HR 10 oktober 2017, [ECLI:NL:HR:2017:2588](#) en HR 29 september 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1514](#)). Dat het beslag inmiddels door degene aan wie het is teruggegeven, is vernietigd, doet daar niet aan af (HR 29 maart 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP0455](#) en HR 13 december 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ3661](#)). Indien de klager in de hiervoor beschreven situatie niet de beslagene is, zal deze in het beklag niet-ontvankelijk zijn (HR 29 september 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1512](#)).
 - In het geval de beslagene voornoemde termijn van veertien dagen ongebruikt heeft gelaten, kan de beslagene niet langer in zijn klaagschrift worden ontvangen, zelfs niet als de officier van justitie ten tijde van de indiening van het klaagschrift nog geen uitvoering heeft gegeven aan zijn voornemen om het voorwerp te doen teruggeven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt (HR 1 juni 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AO5857](#), NJ 2004, 403).

3.7 Geen "nieuws" in opnieuw voorgelegd klaagschrift

- R. *Geen nieuws in opnieuw voorgelegd klaagschrift > klager niet-ontvankelijk*
- Hernieuwd beklag is slechts mogelijk op grond van nieuwe feiten en omstandigheden. De klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag indien aan die voorwaarde niet is voldaan (HR 21 oktober 1997, [ECLI:NL:HR:1997:ZD0838](#), NJ 1998, 172 en HR 4 september 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA2161](#)). Niet is vereist dat de feiten en omstandigheden waarop in het hernieuwd beklag een beroep wordt gedaan in die zin nieuw zijn dat zij zich eerst na de behandeling van het eerdere klaagschrift hebben voorgedaan of bekend zijn geworden. In het algemeen geldt dat een hernieuwd beklag ontvankelijk is indien een beroep wordt gedaan op *andere* feiten of omstandigheden dan die waarop het eerdere klaagschrift was gebaseerd en die van zodanige aard zijn dat zij nopen tot een nieuwe beoordeling van het verzoek tot opheffing van het beslag (HR 5 april 2016, [ECLI:NL:HR:2016:580](#), HR 31 januari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:122](#), HR 14 november 2017, [ECLI:NL:HR:2017:2863](#) en HR 26 maart 2024, [ECLI:NL:HR:2024:494](#)). Daarvan zal doorgaans sprake zijn als een klager in een hernieuwd beklag (mede) met een beroep op het – meer dan geringe – tijdsverloop sinds de beslissing op het eerdere klaagschrift uiteenzet dat en waarom voortzetting van het beslag niet langer in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. In zo'n geval beoordeelt de rechter of voortzetting van het beslag (nog steeds) in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit (HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#) en HR 9 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:563](#)). De termijnen van art. 552a lid 3 en 4 Sv voor het indienen van het klaagschrift zijn ook van toepassing in het geval van een hernieuwd beklag (HR 14 november 2017, [ECLI:NL:HR:2017:2861](#) en HR 15 oktober 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1583](#)). Het in die bepaling opgenomen voorschrift dat het klaagschrift "zo spoedig mogelijk" na de inbeslagneming wordt ingediend, staat op zichzelf niet in de weg aan de ontvankelijkheid van een hernieuwd beklag als daarin (mede) een beroep wordt gedaan op de hiervoor bedoelde andere feiten en omstandigheden, waaronder in voorkomend geval de gevolgen van het verdere tijdsverloop sinds de beslissing op het eerdere klaagschrift (HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#)).
 - Het intrekken van een klaagschrift omdat is gebleken dat het voorwerp waarop dat klaagschrift ziet niet in beslag is genomen, staat er niet aan in de weg dat nadien – als het betreffende

voorwerp alsnog in beslag wordt genomen - opnieuw een klaagschrift wordt ingediend ([HR 19 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:497](#)).

3.8 De klager overlijdt

- S. Een bijzondere situatie doet zich voor wanneer de klager na indiening van het klaagschrift overlijdt. De wet kent geen voorziening voor de verdere behandeling van een beklag overeenkomstig [art. 552a Sv](#) na overlijden van de klager, zodat het beklag in dat geval geacht worden door dat overlijden te zijn vervallen (HR 16 mei 2017, [ECLI:NL:HR:2017:899](#)).

Is sprake van één of meer van de onder A tot en met P, R of S genoemde omstandigheden dan wel van een termijnoverschrijding als bedoeld onder Q, dan is de klager niet-ontvankelijk in zijn beklag. De rechter komt in dat geval niet toe aan een inhoudelijke beoordeling van het klaagschrift. Hierbij wordt nog aangetekend dat het belang van vergoeding van kosten van rechtsbijstand in een procedure ex [art. 552a Sv](#) ontoereikend is om te kunnen gelden als een rechtens te beschermen belang (HR 10 oktober 2017, [ECLI:NL:HR:2017:2652](#)).

4 DE RECHTMATIGHEID VAN HET BESLAG

Indien de klager degene is onder wie het voorwerp in beslag is genomen, oordeelt de rechter mede over de (on)rechtmatigheid van de inbeslagneming. Is de klager niet degene onder wie het voorwerp in beslag is genomen, dan blijft die toets achterwege. De rechter dient in dat geval slechts — aan de hand van de maatstaven die van toepassing zijn bij een op de voet van [art. 94 Sv](#) en/of [art. 94a Sv](#) gelegd beslag — te beoordelen of de klager een geldige aanspraak heeft op het inbeslaggenomen en nog niet teruggegeven voorwerp (HR 5 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN2300](#), NJ 2010, 548).

Het onderzoek met betrekking tot de rechtmatigheid van het beslag ziet op de formaliteiten waaraan een beslaglegging moet voldoen. Het ziet —gelet op het summiere karakter van de beklagprocedure ex [art. 552a Sv](#)— niet op vragen die betrekking hebben op de mogelijke onrechtmatigheid van het gebruik voor het bewijs van hetgeen door de inbeslagneming is verkregen. Van de beklagrechter kan immers niet worden gevergd dat hij ten gronde in de mogelijke uitkomst van een nog te voeren hoofdzaak of ontnemingsprocedure treedt. Daarvoor is in de beklagprocedure geen plaats omdat ten tijde van een dergelijke procedure het dossier dat uiteindelijk aan de zittingsrechter in de hoofd- of ontnemingszaak zal worden voorgelegd, nog niet compleet is en voorkomen moet worden dat de beklagrechter vooruitloopt op het in de hoofd- of de ontnemingszaak te geven oordeel.

Een oordeel over de (on)verbindendheid van een strafbepaling is niet verweven met waarderingen van feitelijke aard. Wanneer verweer wordt gevoerd dat zich de situatie voordoet dat de strafbepaling waarop de verdenking is gegrond, onverbindend is, zal de raadkamer hierop wel moeten beslissen (vgl. HR 24 december 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1946](#)).

Een verweer met betrekking tot de schending van het nemo tenetur-beginsel houdt verband met de vraag of een verdachte gehouden was gegevens te verstrekken en daarmee met de vraag of die gegevens tot bewijs kunnen strekken. Met de al dan niet rechtmatigheid van de inbeslagneming zelf hebben die vragen niet van doen (vgl. HR 12 februari 2012, [ECLI:NL:HR:2013:BV3004](#)).⁴ Het onderzoek in raadkamer kan zich daartoe dan ook niet uitstrekken.

Zie in dit verband ook:

- HR 4 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY2818](#), NJ 2013, 15 (waar het gaat om een aanhouding van de verdachte die door de rechter-commissaris als onrechtmatig was aangemerkt; de rechtbank is volgens de Hoge Raad met haar beslissing in de beklagprocedure vooruitgelopen op het in de hoofdzaak te geven oordeel, nu daarin besloten ligt dat het inbeslaggenomen geldbedrag als de vrucht van een onherstelbaar vormverzuim in het voorbereidend onderzoek ex [art. 359a Sv](#) niet voor verbeurdverklaring in aanmerking komt. Het onderzoek in raadkamer had de vraag moeten betreffen of het belang van strafvordering zich tegen teruggave verzet omdat niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring daarvan zal bevelen);

- HR 2 juli 2013, [ECLI:NL:HR:2013:130](#) (namens de klager is aangevoerd dat de inbeslagneming onrechtmatig is aangezien uit de stukken onvoldoende blijkt dat op het moment van zijn aanhouding en de doorzoeking van zijn auto een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit bestond; de

⁴ Zie hierover C.W. Noorduyn en Th.J. Kelder, Klager over nemo tenetur? Niet langer bij de beklagrechter!, NJB 2013, 12, blz. 751-752.

Hoge Raad oordeelt dat in het kader van een beklagprocedure de vraag of jegens de klager een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit bestond op het moment van zijn aanhouding/de doorzoeking, dient te worden beoordeeld met het oog op beantwoording van de vraag of *een belang van strafvordering* aanwezig is voor het voortduren van het beslag. Met de formaliteiten waaraan de beslaglegging moet voldoen, heeft die vraag niet van doen). Zie hierover ook HR 2 juli 2013, [ECLI:NL:HR:2013:142](#) en HR 3 april 2018, [ECLI:NL:HR:2018:502](#), en

- HR 27 september 2016, [ECLI:NL:HR:2016:2188](#) (de stelling dat onder klager in beslag genomen geld niet vatbaar is voor beslag ex art. 94 lid 1 en 2 Sv, - en dat daarmee het beslag onrechtmatig is - omdat het bedrag bij voorrang bestemd is om daarmee aan een onherroepelijke betalingsverplichting ex art. 36f Sr te voldoen, vindt geen steun in het recht).

Het beklag wegens onrechtmatigheid kan ook betrekking hebben op de *conservatoire* inbeslagneming ([art. 94a Sv](#)). Volgens de MvT kunnen de volgende vragen in dat verband aan de orde komen:⁵

- is aan de criteria van [art. 94a Sv](#) voldaan (een misdrijf waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd)?
- is aan de vormvoorschriften van [art. 94b](#), [94c](#) of [103 Sv](#) voldaan?
- is het leggen of voortduren van beslag op het voorwerp in kwestie redelijk/proportioneel? N.b. de vraag of het voortduren van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit komt aan de orde nádat is vastgesteld dat het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, aan klager (verdachte) een verplichting tot betaling van een geldboete dan wel van een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel zal opleggen (HR 2 februari 2016, [ECLI:NL:HR:2016:173](#)).

Zie in dit verband bijvoorbeeld HR 26 maart 2019, [ECLI:NL:HR:2019:425](#) waarin de Hoge Raad oordeelt dat de opgave van het verkeerde huwelijksregime in een Nederlands rechtshulpverzoek tot inbeslagneming niet een formaliteit is waardoor de beslaglegging van onwaarde moet worden geacht, mede in aanmerking genomen dat niet is komen vast te staan dat de onjuiste informatieverstrekking ertoe heeft geleid dat buitenlandse autoriteiten op de voet van deze informatie een rechtens niet toelaatbare vorm van rechtshulp hebben geboden.

In dit verband wordt nog opgemerkt dat beslag ex [art. 94a Sv](#) ook kan worden gelegd als een beslag op een voorwerp ex [art. 94 Sv](#) is geëindigd en de teruggave daarvan is gelast. Dit leverde in HR 22 september 2015, [ECLI:NL:HR:2015:2786](#) niet een schending van de beginselen van een behoorlijke procesorde op. De opvatting dat een eenmaal onrechtmatig geoordeeld op de voet van art. 94a Sv gelegd beslag niet door een tweede op hetzelfde voorwerp op de voet van 94a Sv gelegd beslag kan worden gevolgd, vindt in het algemeen geen steun in het recht (vgl. HR 20 februari 2007, [ECLI:NL:HR:2007:AZ3564](#), NJ 2008/113). Wel kan de beklagrechter op grond van de omstandigheden van het geval tot het oordeel komen dat de officier van justitie aan zijn bevoegdheid om ten tweede male conservatoir beslag te leggen een onrechtmatige toepassing heeft gegeven (HR 16 mei 2017, [ECLI:NL:HR:2017:880](#)).

De beklagrechter is niet gehouden ambtshalve te onderzoeken of 'de formaliteiten' bij de beslaglegging in acht zijn genomen en hoeft in zijn beschikking evenmin blijkt te geven van het onderzoek naar de rechtmatigheid als daarover niet wordt geklaagd (HR 7 juni 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ3181](#), HR 7 juni 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ3183](#) en HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8735](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BU8737](#), NJ 2013, 128).

Slechts indien in een klaagschrift ex [art. 552a Sv](#) de teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp wordt verzocht met een beroep op feiten en omstandigheden op grond waarvan de beslaglegging onrechtmatig moet worden geacht, zal de rechter moeten onderzoeken of hij de feitelijke grondslag van dat beklag voldoende aannemelijk acht en of die onregelmatigheid bij de beslaglegging tot gegrondverklaring van het klaagschrift dient te leiden. Het beroep op de onrechtmatigheid van het beslag moet derhalve worden onderbouwd. De beklagrechter mag in zo'n geval de last tot het aannemelijk maken van die feitelijke grondslag niet uitsluitend op de klager leggen. De proceshouding van klager kan een rol spelen bij de beoordeling van een dergelijk klaagschrift (HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8735](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BU8737](#)).

Een geconstateerde onrechtmatigheid zal niet in alle gevallen tot teruggave aan de beslagene leiden. De relativisering van de gevolgen van de onrechtmatigheid door middel van het 'belangenschadecriterium' lijkt ook hier zijn intrede te hebben gedaan. In het geval dat de belangen van de betrokkene door het verzuim redelijkerwijze niet kunnen zijn geschaad, leidt de

⁵ Kamerstukken II 1989-1990, 21 504, [nr. 3](#), p. 44.

onrechtmatigheid niet tot gegrondverklaring van het beklag en dus evenmin tot teruggave (HR 11 februari 1997, [ECLI:NL:HR:1997:ZD0640](#), NJ 1998, 23 en HR 18 december 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5395](#), NJ 2002, 326). Bovendien kan, na een gegrondverklaring van het beklag wegens onrechtmatigheid van de inbeslagneming, een ongecontroleerd bezit ontstaan dat in strijd is met de wet of het algemeen belang. In dat laatste geval volgt evenmin teruggave, maar kan het voorwerp alsnog aan het verkeer onttrokken worden, eventueel op afzonderlijke vordering van het OM. Het komt er dus op neer dat op de gebruikelijke wijze aan wet en beginselen van een goede procesorde wordt getoetst of de inbeslagneming op rechtens juiste wijze tot stand gekomen is. Een aan de inbeslagneming klevend gebrek is derhalve niet altijd een toereikende grond voor teruggave. Wel is het een factor die bij de afweging of het inbeslaggenomen voorwerp moet worden teruggegeven van belang is, en soms van doorslaggevend belang, aldus Keulen in zijn annotatie bij HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8737](#), NJ 2013, 128.

5 MAATSTAF VAN BESLISSEN

5.1 Opmerking vooraf

Indien het beklag gegrond wordt verklaard, geldt als uitgangspunt dat de teruggave van het beslag aan *de beslagene* wordt gelast (ook al is dat misschien op het eerste oog niet altijd wenselijk, vgl. HR 22 maart 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP1288](#)).⁶ Aan de teruggave kunnen geen voorwaarden worden verbonden (HR 2 november 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1573](#) en HR 18 april 2023, [ECLI:NL:HR:2023:471](#)). Teruggave aan een ander dan de beslagene is uitzondering. Om twee redenen wordt hierna desondanks telkens gesproken over teruggave aan *de klager*:

1. Ook andere belanghebbenden dan de beslagene kunnen een klaagschrift indienen ex [art. 552a Sv](#). Denk bijvoorbeeld aan een derde die stelt eigenaar te zijn van het voorwerp dat onder de beslagene in beslag is genomen. Indien komt vast te staan dat de derde ook daadwerkelijk de rechthebbende is, kan in voorkomende gevallen de teruggave aan hem of haar worden gelast. Het uitgangspunt dat het beslag wordt teruggegeven aan de beslagene gaat in dat geval niet op.

2. In de procedure van [art. 552a Sv](#) geldt als uitgangspunt dat teruggave alleen kan worden gelast als de rechthebbende (ook) zelf beklag heeft ingediend tegen het beslag. Teruggave kan derhalve enkel geschieden aan een klager. Dat kan de beslagene zijn, maar ook een derde (zie onder 1). Een klager kan in zijn klaagschrift niet verzoeken om teruggave van het beslag aan een derde. Doet hij dat wel dan is het beklag niet-ontvankelijk (zie onder 3).

Voorbeeld 1: *de beslagene (tevens klager) doet zijn beklag, maar tijdens de behandeling van het klaagschrift komt vast te staan dat niet de beslagene, maar een derde de rechthebbende is. Als die derde niet ook zelf een klaagschrift heeft ingediend, wordt het beklag van de beslagene ongegrond verklaard en kan de rechter niet de teruggave aan de rechthebbende gelasten (vgl. HR 28 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL2823](#), NJ 2010/654 en HR 17 oktober 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP9412](#)).*

Voorbeeld 2: *een derde, die stelt eigenaar van het inbeslaggenomen voorwerp te zijn, dient een klaagschrift in. In de beklagprocedure komt vast te staan dat het belang van strafvordering niet langer vordert dat het beslag ex [art. 94 Sv](#) wordt voortgezet. Niet is echter komen vast te staan dat de klager – niet zijnde de beslagene – redelijkerwijs als rechthebbende van het inbeslaggenomen voorwerp moet worden beschouwd. Als uitgangspunt geldt dat het beslag in dat geval aan de beslagene wordt teruggegeven. De beslagene heeft echter zelf geen klaagschrift ingediend. In dat geval dient het beklag van de derde – ondanks dat het belang van strafvordering zich niet tegen de teruggave aan de beslagene verzet – ongegrond te worden verklaard en eindigt daarmee de beklagprocedure van die derde (vgl. HR 31 maart 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BH1478](#), NJ 2009/178, HR 6 september 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ8028](#), HR 17 oktober 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP9412](#) en HR 20 december 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BR2082](#), HR 31 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BS7974](#)).*

5.2 Beklag op grond van art. 94 Sv (beslag met oog op de waarheidsvinding of het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel)

⁶ De beslagene is de persoon onder wie het voorwerp feitelijk in beslag is genomen. Daarbij is niet relevant wie de eigenaar van het voorwerp is. Zie HR 3 januari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:3](#), NJ 2017/93, m.nt. PMe en HR 17 maart 2020, [ECLI:NL:HR:2020:443](#).

Bij het beoordelen van een klage op grond van [art. 94 Sv](#) zijn de volgende maatstaven van belang (HR 20 september 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ6737](#)):

- verlangt het belang van strafvordering dat het beslag wordt voortgezet? (vgl. HR 11 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY4870](#), [ECLI:NL:HR:2012:BY4873](#), [ECLI:NL:HR:2012:BY4874](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BY4875](#)),
- zo nee, dan volgt teruggave aan de beslagene, tenzij een ander redelijkerwijs als rechthebbende ten aanzien van dat voorwerp moet worden beschouwd. Is een niet-beslagene de klager, dan moet te allen tijde worden getoetst of hij redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt (HR 28 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL2823](#), NJ 2010/654, r.o. 2.11)

Het is van belang deze maatstaven nauwgezet te volgen (vgl. HR 22 september 2015, [ECLI:NL:HR:2015:2785](#) waarin de klager rechter door te overwegen dat het (niet) hoogst onwaarschijnlijk is dat uiteindelijk een veroordeling in de zaak zal worden uitgesproken de verkeerde maatstaf had toegepast).

5.2.1 Verlangt het belang van strafvordering dat het beslag wordt voortgezet?

Het belang van strafvordering verzet zich tegen teruggave indien het veiligstellen van de belangen waarvoor [art. 94 Sv](#) de inbeslagneming toelaat, het voortduren van het beslag nodig maakt. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer het desbetreffende voorwerp kan dienen om de waarheid aan de dag te brengen – ook in een zaak betreffende een ander dan de betrokken klager – of om wederrechtelijk verkregen voordeel aan te tonen. Voorts verzet het belang van strafvordering zich tegen teruggave als niet hoogst onwaarschijnlijk is (lees: haast evident is dat dit niet zal gebeuren) dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer van het voorwerp zal bevelen, al dan niet naar aanleiding van een afzonderlijke vordering daartoe als bedoeld in [art. 36b lid 1, aanhef en onder 4º, Sr](#) in samenhang met [art. 552f Sv](#) (vgl. HR 4 november 2014, [ECLI:NL:HR:2014:3104](#), HR 26 april 2016, [ECLI:NL:HR:2016:747](#), HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#), en de conclusie van 24 september 2024, [ECLI:NL:PHR:2024:808](#) m.b.t. een auto met een vervalst VIN zonder dat het dossier informatie bevat over een lopend strafrechtelijk onderzoek waarvoor handhaving van het beslag geboden zou zijn).⁷

De klager rechter mag – gelet op het summiere en voorlopige karakter van de raadkamerprocedure – bij zijn oordeel niet ten gronde treden in de mogelijke uitkomst van een nog te voeren procedure in de hoofdzaak (HR 18 november 2014, [ECLI:NL:HR:2014:3310](#), en zie bijvoorbeeld HR 14 januari 2025, [ECLI:NL:HR:2025:65](#)).⁸ Het onderzoek in raadkamer kan dus slechts beperkt zijn. De klager rechter heeft zeer weinig ruimte om een klage gegrond te verklaren, ook al heeft de klager een mogelijk plausibel verhaal dat tegen de later oordelende strafrechter een kans van slagen heeft (zie bijvoorbeeld t.a.v. een verdenking van witwassen HR 2 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:506](#) in samenhang met conclusie [ECLI:NL:PHR:2024:143](#)).

Een en ander neemt niet weg dat het beoordelingskader soms vergt dat de rechter blijk geeft van een nadere toets. Bijvoorbeeld – in geval van klage door een derde die stelt rechthebbende te zijn – van de in [art. 33a lid 2 Sr](#) genoemde voorwaarden voor verbeurdverklaring van een niet aan de veroordeelde toebehorend voorwerp (vgl. de conclusie bij HR 12 januari 2016, [ECLI:NL:HR:2016:19](#), en o.a. HR 5 juli 2016, [ECLI:NL:HR:2016:1452](#), HR 20 juni 2017, [ECLI:NL:HR:2017:1126](#), HR 20 februari 2018, [ECLI:NL:HR:2018:253](#), HR 8 oktober 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1462](#), HR 14 maart 2023, [ECLI:NL:HR:2023:387](#), HR 16 mei 2023, [ECLI:NL:HR:2023:724](#), HR 30 mei 2023, [ECLI:NL:HR:2023:763](#) en HR 21 november 2023, [ECLI:NL:HR:2023:1609](#)). Of van vereisten en voorwaarden voor onttrekking aan het verkeer als bedoeld in [art. 36c](#) en [36d Sr](#) (o.a. HR 2 februari 2016, [ECLI:NL:HR:2016:176](#), HR 14 december 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1882](#), HR 25 januari 2022, [ECLI:NL:HR:2022:37](#), HR 21 maart 2023, [ECLI:NL:HR:2023:389](#) en HR 23 mei 2023, [ECLI:NL:HR:2023:759](#)).

⁷ Als voorbeeld voor een dergelijk evident geval noemt A-G Harteveld de verdenking van witwassen waarbij de partner van de verdachte een horloge bezit dat daarmee in verband wordt gebracht en in beslag wordt genomen. Wanneer dan – met onder andere overlegging van betaalbewijzen – onomstotelijk kan worden vastgesteld dat het horloge nog ver voordat de vermeende strafbare feiten hebben plaatsgevonden op legale wijze is verkregen, en dus kan worden gezegd dat het horloge niets te maken heeft met het vermoede witwassen, is het hoogst onwaarschijnlijk dat verbeurdverklaring zal volgen (conclusie van 8 januari 2019, [ECLI:NL:PHR:2019:6](#)).

⁸ Zoals: de vraag of het inbeslaggenomen voorwerp als vrucht van een onherstelbaar vormverzuim als bedoeld in art. 359a Sv heeft te gelden (HR 4 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY2818](#)), de vraag of een voorwerp geheel dan wel gedeeltelijk vatbaar is voor onttrekking aan het verkeer (HR 10 april 2018, [ECLI:NL:HR:2018:555](#) en HR 10 juli 2018, [ECLI:NL:HR:2018:1151](#)), of de vraag of het strafbare feit waarvan de klager of belanghebbende wordt verdacht, kan worden bewezen (HR 11 april 2017, [ECLI:NL:HR:2017:656](#) en HR 29 mei 2018, [ECLI:NL:HR:2018:784](#)).

De omstandigheid dat de officier van justitie heeft aangekondigd dat (t.z.t.) een vordering tot omzetting van het op de voet van [art. 94 Sv](#) gelegde beslag in een op de voet van [art. 94a Sv](#) gelegd beslag zal worden gedaan, is niet een belang van strafvordering dat zich tegen teruggave van het beslag verzet (HR 22 december 2015, [ECLI:NL:HR:2015:3711](#)).

Indien het openbaar ministerie bij de behandeling van het beklag te kennen geeft van oordeel te zijn dat het belang van strafvordering zich niet meer tegen teruggave van het beslag verzet, is het beklag *gegrond* en wordt de teruggave van het beslag aan klager gelast (HR 25 november 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AL8421](#), HR 22 mei 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA1637](#), NJ 2007, 316, HR 3 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU2053](#), HR 18 november 2014, [ECLI:NL:HR:2014:3424](#) en HR 2 november 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1573](#)), tenzij een ander dan de klager redelijkerwijs als rechthebbende van het inbeslaggenomen voorwerp moet worden beschouwd en die ander bekend is (HR 22 februari 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BO1624](#)). In het systeem van de wet ligt besloten dat de rechter in dit geval, zonder zelf in een beoordeling van het strafvorderlijk belang te treden, op het klaagschrift beslist (HR 28 september 2001, [ECLI:NL:HR:2010:BL2823](#), NJ 2010, 654, m.nt. PMe).

Indien de rechter – in weerwil van het openbaar ministerie – oordeelt dat het belang van strafvordering het voortduren van het beslag niet (langer) vordert (HR 11 maart 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC6224](#)) dan is het beklag *gegrond* en volgt teruggave van het beslag aan klager, tenzij een ander dan de klager redelijkerwijs als rechthebbende van het inbeslaggenomen voorwerp moet worden beschouwd en die ander bekend is (HR 22 februari 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BO1624](#) en HR 13 maart 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8764](#)).

Onder het belang van strafvordering wordt **wel** begrepen:

- het belang van waarheidsvinding (HR 1 september 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BI4701](#), NJ 2009, 408 en HR 26 maart 2024, [ECLI:NL:HR:2024:443](#)), waarbij geldt dat van het OM niet hoeft te worden verlangd dat per inbeslaggenomen stuk duidelijk wordt gemaakt in hoeverre het dienstig zou kunnen zijn aan het aan het licht brengen van de waarheid of aan het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel (HR 14 februari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:232](#)),
- ook in een zaak betreffende een ander dan de klager (HR 20 maart 2001, [ECLI:NL:HR:2001:ZD2496](#)), en
- ook wat betreft het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel als bedoeld in [art. 36e Sr](#) (HR 1 september 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BI4701](#), NJ 2009, 408),
- alsmede het belang van het verwijderen uit het maatschappelijk verkeer van voorwerpen waarvan de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen. In laatstgenoemd geval is het criterium of niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer van het voorwerp zal bevelen (HR 10 maart 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG9151](#), NJ 2009, 149 en HR 4 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY2818](#)), al dan niet naar aanleiding van een afzonderlijke vordering daartoe als bedoeld in [art. 36b lid 1 onder 4 Sr](#) in verbinding met [art. 552f Sv](#) (HR 14 maart 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AV0335](#), zie hierover ook HR 29 juni 2021, [ECLI:NL:HR:2021:982](#) en HR 25 januari 2022, [ECLI:NL:HR:2022:39](#)). Daarbij kunnen nog bijzondere omstandigheden van belang zijn (bijvoorbeeld HR 4 juni 2024, [ECLI:NL:HR:2024:810](#) m.b.t. de uitzondering van strafbaarheid in [art. 337 lid 2 Sr](#) voor het in voorraad hebben van valse waren voor eigen gebruik).

Onder het belang van strafvordering wordt **niet** begrepen:

- dat het hoger beroep in de hoofdzaak nog niet is behandeld (HR 4 september 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX4298](#));
- dat de officier van justitie in afwachting is van een beslissing van de rechter-commissaris op een vordering machtiging conservatoir beslag ex art. 94a Sv (HR 12 november 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1692](#), HR 14 april 2020, [ECLI:NL:HR:2020:660](#); vgl. HR 21 april 2020, [ECLI:NL:HR:2020:754](#));
- dat het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, teruggave aan een ander dan klager zal gelasten (HR 4 september 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX4278](#)).
- dat er sprake is van een voornemen van de officier van justitie om een inbeslaggenomen voorwerp terug te geven aan de rechtmatige eigenaar (HR 21 maart 2023, [ECLI:NL:HR:2023:277](#)).

Het strafvorderlijk belang is niet beperkt tot het Nederlandse strafvorderlijk belang (HR 8 maart 2016, [ECLI:NL:HR:2016:385](#), HR 29 mei 2018, [ECLI:NL:HR:2018:785](#) en HR 5 november 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1694](#)).

Onderzoek naar proportionaliteit en subsidiariteit van voortzetten van het beslag?

De rechter is bij de beoordeling van het beklag over de inbeslagneming niet verplicht ambtshalve te onderzoeken of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Als echter door of namens de klager wordt aangevoerd dat zijn persoonlijke belangen bij de opheffing van het beslag zwaarder moeten wegen dan het nagestreefde strafvorderlijk belang bij het voortduren daarvan, kan de rechter gehouden zijn blijk te geven van een onderzoek naar de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit (Zie HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#) en HR 9 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:563](#) en vgl. bijvoorbeeld HR 19 februari 2019, [ECLI:NL:HR:2019:247](#) en EHRM 7 november 2019, [nr. 32644/09](#) (Apostolovi/Bulgarije), overweging 103).

De vraag wanneer de rechter blijk moet geven van een dergelijk onderzoek en welke eisen in dat geval moeten worden gesteld aan de motivering van zijn beslissing, laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar is afhankelijk van de concrete onderbouwing en de indringendheid van de door of namens de klager aangevoerde argumenten (zie bijvoorbeeld HR 21 november 2023, [ECLI:NL:HR:2023:1613](#)). Ook is van belang wat daarover door het openbaar ministerie wordt ingebracht. Verder komt betekenis toe aan het tijdsverloop sinds de beslaglegging en aan de termijn waarbinnen een beslissing in de hoofdzaak of in de ontnemingsprocedure redelijkerwijs valt te verwachten. Naarmate meer tijd is verstreken – en de klager dus al langer door het beslag wordt getroffen – kan meer gewicht toekomen aan de persoonlijke belangen van de klager bij de opheffing van het beslag (HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#)).

Motivering beslissing

De beslissing dat het belang van strafvordering zich verzet tegen teruggave, dient door de rechter te worden gemotiveerd (HR 8 juli 2014, [ECLI:NL:HR:2014:1687](#)). De rechter zal zich een oordeel moeten vormen op grond van het voorhanden zijnde bewijsmateriaal. De enkele motivering dat het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de rechter een inbeslaggenomen geldbedrag later verbeurd zal verklaren, omdat de klager wisselend heeft verklaard over de herkomst van het geldbedrag en onvoldoende heeft aangetoond dat het geld afkomstig is uit onverdachte bron, is ontoereikend. (HR 14 december 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BO7233](#), NJ 2011/10 en HR 10 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BT2182](#); zie ook HR 3 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU2053](#)). Aan de motivering worden overigens – gelet op het summieri karakter van de beklagprocedure – geen hoge eisen gesteld (vgl. HR 5 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN2300](#), HR 28 juni 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP9384](#), HR 28 juni 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP9383](#) en HR 2 februari 2016, [ECLI:NL:HR:2016:171](#)).

*5.2.2 Is een ander dan de beslagene redelijkerwijs rechthebbende en is die ander bekend?*⁹

In een geval waarin het belang van strafvordering het voortduren van een op de voet van [art. 94 Sv](#) gelegd beslag niet meer vordert (en slechts dan, vgl. HR 11 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY4870](#), [BY4873](#), [BY4874](#) en [BY4875](#)) en waarin een derde¹⁰ op de voet van [art. 552a Sv](#) een klaagschrift heeft ingediend strekkende tot teruggave, dient de rechter te beoordelen of de klager die stelt rechthebbende te zijn, inderdaad redelijkerwijs als rechthebbende op het inbeslaggenomen kan worden aangemerkt (HR 15 februari 2005, [ECLI:NL:HR:2005:AS1803](#), HR 18 december 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BB8869](#), NJ 2008, 35 en HR 25 januari 2022, [ECLI:NL:HR:2022:38](#)). De rechter zal hierbij niet hoeven te treden in de beslechting van burgerrechtelijke eigendoms- en bezitskwesties, maar zal daarbij wel civielrechtelijke aspecten mogen betrekken (HR 2 maart 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9244](#), NJ 1993, 662, HR 6 mei 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF3826](#), NJ 2003, 459, HR 10 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BT8950](#), HR 27 november 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2190](#) en HR 25 juni 2019, [ECLI:NL:HR:2019:905](#)). Dat uitgangspunt van terughoudendheid geldt te meer als voor de beoordeling van die kwesties het recht van een ander land van belang kan zijn (HR 20 november 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2151](#)). Het gaat in de beslagprocedure om een voorlopig oordeel omtrent de eigendoms- en bezitsrechten ten aanzien van het in het geding zijnde voorwerp (HR 3 juni 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF6983](#)).

De rechter zal bij zijn oordeel bijvoorbeeld acht kunnen slaan op [art. 3:86 lid 3 Burgerlijk Wetboek](#), inhoudende dat de eigenaar van een roerende zaak, die het bezit daarvan door diefstal heeft verloren,

⁹ Zie over de verhouding van dit criterium tot art. 1 Eerste Protocol bij het EVRM en art. 17 Handvest van de Grondrechten van de EU: HR 15 mei 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BW3780](#).

¹⁰ De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 3 januari 2016, [ECLI:NL:HR:2017:3](#) (r.o. 2.7) aangetekend dat de derde onder wie op de voet van art. 94 Sv beslag is gelegd voortaan als beslagene moet worden aangemerkt. Deze belanghebbende heeft daardoor niet als de hier bedoelde 'derde' te gelden. De Hoge Raad komt met dit oordeel terug op zijn eerdere jurisprudentie.

deze gedurende drie jaren na de diefstal, te rekenen van de dag van de diefstal af, (op enkele hierna te noemen uitzonderingen na) als zijn eigendom kan opeisen. Dat kan tot de conclusie leiden dat het beklag van een klager die een roerende zaak heeft gekocht van een niet-beschikkingsbevoegde, ongegrond dient te worden verklaard omdat een ander op grond van voornoemde bepaling als rechthebbende is aan te merken (vgl. HR 27 maart 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BQ8590](#), HR 16 april 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ7172](#) en HR 15 oktober 2024, [ECLI:NL:HR:2024:1461](#)). De uitzonderingen op de hiervoor geformuleerde hoofdregel van [art. 3:86 lid 3 Burgerlijk Wetboek](#) luiden als volgt:

- a. de zaak is door een natuurlijke persoon die niet in de uitoefening van een beroep of bedrijf handelde verkregen van een vervreemder die van het verhandelen aan het publiek van soortgelijke zaken anders dan als veilinghouder zijn bedrijf maakt in een daartoe bestemde bedrijfsruimte, zijnde een gebouwde onroerende zaak of een gedeelte daarvan met de bij het een en ander behorende grond, en die handelde in de normale uitoefening van dat bedrijf handelde; of*
- b. de zaak betreft geld dan wel toonder- of orderpapier.*

Zie hierover ook HR 13 juli 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BW4983](#), NJ 2013, 42 m.nt. Snijders (civiele zaak). Kan de derde, die (ook) zelf een klaagschrift heeft ingediend, niet redelijkerwijs als rechthebbende worden aangemerkt, dan is zijn of haar beklag ongegrond, zelfs al zou het belang van strafvordering zich niet tegen de teruggave verzetten (HR 6 september 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ8028](#) en HR 20 december 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BR2082](#), HR 31 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BS7974](#)). Zie **voorbeeld 2** hierboven. Overigens mag de rechter in dat geval het beklag ook zonder nader onderzoek naar het belang van strafvordering afwijzen (HR 4 oktober 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP9412](#)).

Als de ander redelijkerwijs wel als rechthebbende kan worden aangemerkt en ook zelf een klaagschrift heeft ingediend met betrekking tot het inbeslaggenomen voorwerp, of de teruggave daarvan tijdens de behandeling in raadkamer heeft verzocht (vgl. [art. 552a lid 5 Sv](#)) kan teruggave aan deze rechthebbende worden gelast. Het beklag van de rechthebbende is in dat geval gegrond.

Als tijdens de beklagprocedure blijkt dat niet de klager, maar een derde redelijkerwijs als rechthebbende moet worden aangemerkt, en deze derde heeft niet zelf een klaagschrift ingediend en evenmin de teruggave tijdens de behandeling in raadkamer verzocht, dan moet worden volstaan met het *ongegrond* verklaren van het beklag (HR 10 mei 1994, [ECLI:NL:HR:1994:ZC9727](#), NJ 1994, 642, HR 25 september 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5966](#), NJ 2002, 109 en HR 27 september 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ9058](#)). De wet kent immers niet de mogelijkheid, wat betreft de beklagprocedure van Boek IV Titel IX Sv, om een last tot teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen te gelasten aan een ander dan degen die een klaagschrift strekkende tot teruggave heeft ingediend (HR 26 november 2002, [ECLI:NL:HR:2002:AE6595](#), NbSr 2002, 325 en HR 21 oktober 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA0482](#), NJ 2007, 358). De rechter moet dit oordeel toereikend motiveren (zie bijvoorbeeld HR 18 juni 2019, [ECLI:NL:HR:2019:905](#) en [ECLI:NL:HR:2019:983](#) en HR 29 september 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1513](#)).

5.3 Beklag op grond van art. 94a Sv (conservatoir beslag met oog op verhaal van een op te leggen geldboete of betalingsverplichting ex art. 36e dan wel 36f Sr)

Bij het beoordelen van een beklag tegen conservatoir beslag op grond van [art. 94a Sv](#) zijn de volgende maatstaven van belang:

- Is er ten tijde van de beslissing op het beklag sprake van een verdenking (lees: een redelijk vermoeden van schuld, HR 17 december 2013, [ECLI:NL:HR:2013:2025](#)) van een misdrijf waarvoor een geldboete kan worden opgelegd van de *vierde categorie* (in het geval van conservatoir beslag tot bewaring van het recht tot verhaal voor een schadevergoedingsmaatregel, [art. 94a lid 3 Sv](#)) of *vijfde categorie* (in het geval van conservatoir beslag tot bewaring van het recht tot verhaal voor een geldboete of ontnemingsmaatregel, respectievelijk [art. 94a lid 1 en 2 Sv](#))?
- Doet zich niet het geval voor dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de rechter aan de klager, als verdachte of betrokkene, een verplichting tot betaling van een geldboete of een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel dan wel een schadevergoedingsmaatregel zal opleggen (het belang van strafvordering) (zie ook HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#))?
- Indien het klaagschrift is ingediend door een ander dan degene tegen wie het strafvorderlijk onderzoek zich richt: is *buiten redelijke twijfel* dat de klager (derde) als eigenaar van het voorwerp moet worden aangemerkt?
- Zo ja, zijn er voldoende aanwijzingen dat de voorwerpen geheel of ten dele aan de derde zijn gaan toebehoren met het kennelijke doel om de uitwinning van voorwerpen te bemoeilijken of te verhinderen en de derde wist dit of kon dit redelijkerwijs vermoeden ([art. 94a lid 4 of 5 Sv](#))?

Bij de beoordeling van het beklag is de rechter niet verplicht ambtshalve te onderzoeken of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Onder omstandigheden zal de rechter van zo'n onderzoek wel blij moeten geven (zie hierna).

De overweging dat het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat uiteindelijk een veroordeling in de zaak zal worden uitgesproken, getuigt van toepassing van een onjuiste maatstaf (HR 22 september 2015, [ECLI:NL:HR:2015:2785](#)).

Zie over de verhouding tussen conservatoir beslag ex art. 94a Sv en civielrechtelijk beslag de conclusie [ECLI:NL:PHR:2016:218](#) onder 3.5-3.7 die is voorafgegaan aan HR 12 april 2016, [ECLI:NL:HR:2016:628](#).

Let op: indien een derde - als zodanig kan ook gelden degene onder wie het beslag feitelijk is gelegd, maar tegen wie het strafrechtelijk onderzoek niet is gericht - die stelt eigenaar te zijn, een klaagschrift heeft ingediend, en buiten twijfel staat dat hij als eigenaar van het voorwerp moet worden aangemerkt en zich niet de situatie voordoet als bedoeld in [art. 94a lid 4 of lid 5 Sv](#), dan dient het inbeslaggenomen voorwerp aan de klager te worden teruggegeven (HR 28 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL2823](#), r.o. 2.15). Onderzoek naar het belang van strafvordering is dan niet aan de orde (zie HR 26 maart 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ5407](#), HR 7 juli 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1169](#) en HR 26 maart 2024, [ECLI:NL:HR:2024:442](#)). Zie verder **par. 5.3.2** voor de toepasselijke maatstaf in geval van een **94a Sv-beklag door een derde**.

5.3.1 Is er ten tijde van de beslissing op het beklag sprake van een verdenking van een misdrijf waarvoor een geldboete kan worden opgelegd van de vierde categorie (bij conservatoir beslag tot bewaring van het recht tot verhaal voor een schadevergoedingsmaatregel, art. 94a lid 3 Sv) of vijfde categorie (bij conservatoir beslag tot bewaring van het recht tot verhaal voor een geldboete of ontnemingsmaatregel, respectievelijk art. 94a lid 1 en 2 Sv)?

Bij de beoordeling of aan deze toepassingsvoorwaarde is voldaan mogen eventuele strafverhogende omstandigheden in aanmerking worden genomen. Een voorbeeld van zo'n omstandigheid is dat op grond van [art. 23 lid 7 Sr](#) bij veroordeling van een rechtspersoon, indien de voor het feit bepaalde boetecategorie geen passende bestraffing toelaat, aan die rechtspersoon een geldboete kan worden opgelegd tot het bedrag van de naast gelegen hogere categorie. De vraag of is voldaan aan het vereiste "misdrijf" verdient bijzondere aandacht bij een verdenking van bepaalde economische delicten die uitsluitend voor zover zij opzettelijk zijn begaan, een misdrijf opleveren (HR 5 april 2022, [ECLI:NL:HR:2022:507](#)).

5.3.2 Is het hoogst onwaarschijnlijk dat de rechter aan de verdachte een verplichting tot betaling van een geldboete of een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel dan wel een schadevergoedingsmaatregel zal opleggen?

Als is vastgesteld dat ten tijde van de beslissing op het beklag sprake is van een verdenking van of veroordeling voor een misdrijf waarvoor een geldboete van de vierde (in het geval van conservatoir beslag tot bewaring van het recht tot verhaal voor een schadevergoedingsmaatregel, [art. 94a lid 3 Sv](#)) of vijfde categorie (in het geval van conservatoir beslag tot bewaring van het recht tot verhaal voor een geldboete of ontnemingsmaatregel, respectievelijk [art. 94a lid 1 en 2 Sv](#)) kan worden opgelegd, dan dient te worden beoordeeld of zich het geval voordoet dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, aan de verdachte een verplichting tot betaling van een geldboete of een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel dan wel een schadevergoedingsmaatregel zal opleggen (HR 20 november 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD4585](#)). N.B. een verplichting tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel kan ook worden opgelegd, als dit voordeel is verkregen uit feiten waarvoor niet is vervolgd en veroordeeld (HR 15 oktober 2002, [ECLI:NL:HR:2002:AE6111](#), [NJ 2003, 84](#)). Is dat niet hoogst onwaarschijnlijk dan is het beklag *ongegrond*.

Zie bijvoorbeeld HR 26 maart 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BZ5414](#): bij vonnis was klager veroordeeld wegens medeplegen van handelen in strijd met een in [art. 3 onder B en C Opiumwet](#) gegeven verbod. Het hoger beroep daartegen was inmiddels niet-ontvankelijk verklaard. In het licht van deze feiten moet volgens A-G Vellinga (in zijn conclusie bij deze beschikking) het oordeel van het hof dat het beslag kan dienen tot verhaal van het in de ontnemingszaak eventueel toe te wijzen bedrag aldus worden verstaan dat zich niet het geval voordoet dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, aan de verdachte een verplichting tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel zal opleggen.

De motivering van de beslissing op het beklag dient te zijn toegespitst op de grondslag voor het beslag. Als een beslag enkel dient tot bewaring van het recht van verhaal van een op te leggen ontnemingsmaatregel zal de rechter slechts hoeven te onderzoeken of zich het geval voordoet dat de strafrechter, later oordelend, aan de verdachte een verplichting tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel zal opleggen (en niet ook of de strafrechter aan de verdachte een geldboete of een schadevergoedingsmaatregel zal opleggen). Hanteert de rechtbank – naast de juiste maatstaf – abusievelijk ook een niet toepasselijk criterium dan hoeft dat niet tot cassatie te leiden (HR 26 maart 2013, [ECLI:NL:HR:2012:BU8740](#)).

Het onderzoek in raadkamer draagt een summier karakter. Dat betekent dat van de rechter niet kan worden gevergd ten gronde in de mogelijke uitkomst van een nog te voeren hoofdzaak of ontnemingsprocedure te treden. Daarvoor is in de beklagprocedure geen plaats omdat ten tijde van een dergelijke procedure veelal het dossier zoals dat uiteindelijk aan de zittingsrechter in de hoofd- of ontnemingszaak zal worden voorgelegd, nog niet compleet is en omdat voorkomen moet worden dat de beklagrechter vooruitloopt op het in de hoofd- of de ontnemingszaak te geven oordeel. In HR 19 februari 2019, [ECLI:NL:HR:2019:249](#) oordeelde de Hoge Raad dat de rechtbank dit uitgangspunt had miskend door te overwegen dat toewijzing van een vordering van een benadeelde partij voor schade door diefstal in een strafzaak tegen de heler van het gestolen voorwerp alleen aan de orde zal kunnen zijn indien die heling en de diefstal "dicht tegen elkaar aanliggen" en dat niet aannemelijk is geworden dat daarvan sprake is.

Is het hoogst onwaarschijnlijk dat de strafrechter, later oordelend, aan de verdachte een verplichting tot betaling van een geldboete of een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel dan wel een schadevergoedingsmaatregel zal opleggen en is de klager de beslagene, dan moet worden nagegaan of een ander dan klager redelijkerwijs als rechthebbende van het inbeslaggenomen voorwerp moet worden beschouwd en zo ja, of die ander bekend is (HR 22 februari 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BO1624](#) en HR 20 november 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2139](#)). In een dergelijk geval dient de rechter – evenals wanneer sprake is van een op de voet van art. 94 Sv gelegd beslag – de teruggave te gelasten aan de beslagene, tenzij een ander redelijkerwijs als rechthebbende ten aanzien van dat goed moet worden beschouwd.

Is dat niet het geval, dan is het beklag *gegrond* en wordt de teruggave aan de klager gelast. Is dat wel het geval dan is het beklag van klager *ongegrond*. Heeft de derde, rechthebbende, ook zelf een klaagschrift ingediend met betrekking tot het inbeslaggenomen voorwerp of de teruggave daarvan tijdens de behandeling in raadkamer verzocht, dan kan desalniettemin de teruggave aan de rechthebbende worden gelast (HR 10 mei 1994, [ECLI:NL:HR:1994:ZC9727](#), NJ 1994, 642 en HR 25 september 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5966](#), NJ 2002, 109). Is de klager niet degene tegen wie het strafvorderlijk onderzoek zich richt, dan moet te allen tijde worden getoetst of hij redelijkerwijs als eigenaar kan worden aangemerkt.

Onderzoek naar proportionaliteit en subsidiariteit van voortzetten van het beslag?

De rechter is bij de beoordeling van het beklag over de inbeslagneming niet verplicht ambtshalve te onderzoeken of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. Als echter door of namens de klager wordt aangevoerd dat zijn persoonlijke belangen bij de opheffing van het beslag zwaarder moeten wegen dan het met artikel 94 en/of 94a Sv nagestreefde strafvorderlijk belang bij het voortduren daarvan, kan de rechter gehouden zijn blijk te geven van een onderzoek naar de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit (Zie HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#), [ECLI:NL:HR:2023:128](#) en HR 4 april 2023, [ECLI:NL:HR:2023:416](#) en vgl. bijvoorbeeld HR 19 februari 2019, [ECLI:NL:HR:2019:247](#) en EHRM 7 november 2019, [nr. 32644/09](#) (Apostolovi/Bulgarije), overweging 103.)

Bij een beslag dat is gelegd op grond van artikel 94a Sv kan de rechter daarnaast gehouden zijn blijk te geven van zo'n onderzoek als door of namens de klager wordt aangevoerd dat geen redelijke verhouding bestaat tussen de waarde van de inbeslaggenomen voorwerpen en de te verwachten hoogte van de eventuele betalingsverplichting(en). (Vgl. HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#), HR 15 januari 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BB9890](#), HR 5 januari 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BJ3722](#) en EHRM 17 mei 2016, [nr. 38359/13](#) (Džinić/Kroatië), overweging 80. Zie ook: HR 28 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BM6164](#) en HR 16 november 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1699](#)).

Wat de eis van subsidiariteit betreft, is van belang dat bij conservatoir beslag ex [art. 94a Sv](#), [art. 118a Sv](#) de mogelijkheid biedt van teruggave onder zekerheidstelling. Weigert het openbaar ministerie een voorwerp onder zekerheidstelling terug te geven, dan kan de belanghebbende ex art. 552a Sv klagen over de voortdurend van het beslag. De beklagrechter beoordeelt dan of sprake is van een toereikend onderbouwd aanbod tot zekerheidstelling dat een aanvaardbaar alternatief kan bieden voor het gelegde conservatoire beslag op het voorwerp. Indien dat het geval is, toetst de beklagrechter of dit aanbod - mede in het licht van de door het openbaar ministerie aan de zekerheidstelling gestelde voorwaarden - meebrengt dat de voortzetting van het beslag niet langer in overeenstemming is met de eis van subsidiariteit. De beklagrechter kan de behandeling van het klaagschrift aanhouden om de klager in de gelegenheid te stellen om met het openbaar ministerie tot een vergelijk te komen over de aan vervangende zekerheid gestelde voorwaarden (HR 25 januari 2022, [ECLI:NL:HR:2022:60](#)).

Zie ten aanzien van de vraag of voortzetting (onder voorwaarden) van het beslag in overeenstemming is met de eis van subsidiariteit o.a. HR 1 oktober 2013, [ECLI:NL:HR:2013:833](#), HR 7 januari 2014, [ECLI:NL:HR:2014:38](#), HR 18 februari 2014, [ECLI:NL:HR:2014:379](#), HR 18 november 2014, [ECLI:NL:HR:2014:3311](#), HR 7 april 2015, [ECLI:NL:HR:2015:899](#), HR 19 mei 2015, [ECLI:NL:HR:2015:1252](#), HR 2 februari 2016, [ECLI:NL:HR:2016:173](#), HR 19 februari 2019, [ECLI:NL:HR:2019:247](#) en HR 14 december 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1755](#).

De vraag wanneer de rechter blijf moet geven van een onderzoek naar de vraag of voortzetting van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit is afhankelijk van de concrete onderbouwing en de indringendheid van de door of namens de klager aangevoerde argumenten. Ook is van belang wat daarover door het openbaar ministerie wordt ingebracht. Verder komt betekenis toe aan het tijdsverloop sinds de beslaglegging en aan de termijn waarbinnen een beslissing in de hoofdzaak of in de ontnemingsprocedure redelijkerwijs valt te verwachten. Naarmate meer tijd is verstreken - en de klager dus al langer door het beslag wordt getroffen - kan meer gewicht toekomen aan de persoonlijke belangen van de klager bij de opheffing van het beslag (HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#)).

Van het openbaar ministerie mag worden verlangd dat het, zoveel als mogelijk is gelet op de fase waarin de zaak zich bevindt, in de beklagprocedure informatie verschaft over het beslag en over de onderliggende strafzaak of ontnemingsprocedure. In geval van conservatoir beslag gaat het daarbij in het bijzonder om de waarde van de inbeslaggenomen voorwerpen in relatie tot de (te verwachten) hoogte van de betalingsverplichting in verband waarmee wordt beoogd een verhaalsmogelijkheid zeker te stellen (HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#)). Omdat tijdens de raadkamerprocedure het onderzoek in de zaak veelal nog loopt, zal het openbaar ministerie in de regel alleen een voorlopige en globale uitspraak kunnen doen over de hoogte van de te vorderen betalingsverplichting. Als de beklagrechter van oordeel is dat hij over onvoldoende gegevens beschikt voor de beoordeling van het klaagschrift, brengt de onderzoekstaak van de beklagrechter met zich dat hij zich nader laat informeren (zie [art. 23 lid 1 Sv](#) en hierover nadere de bijlage "Achtergrondinformatie beklagprocedure art. 552a Sv" bij deze handreiking).

Als de beklagrechter naar aanleiding van zijn onderzoek oordeelt dat voortzetting van het beslag in strijd is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit, verklaart hij het beklag gegrond en geeft hij de daarmee overeenkomende last ex [art. 552a lid 10 Sv](#). Hij zal dit oordeel toereikend moeten motiveren. Vgl. HR 29 september 2015, [ECLI:NL:HR:2015:2879](#), [ECLI:NL:HR:2015:2881](#), HR 13 september 2016, [ECLI:NL:HR:2016:2074](#) en HR 26 mei 2020, [ECLI:NL:HR:2020:915](#).

5.3.2 *Het klaagschrift is ingediend door een derde, die stelt eigenaar te zijn van het inbeslaggenomen voorwerp*

Conservatoir beslag ex [art. 94a Sv](#) kan in beginsel alleen worden gelegd op voorwerpen die aan de verdachte toebehoren. Indien een derde - als zodanig kan ook gelden degene onder wie het beslag feitelijk is gelegd, maar tegen wie het strafvorderlijk onderzoek niet is gericht - beklag instelt, dient de rechter vast te stellen of *buiten redelijke twijfel* is dat de klager (derde) als eigenaar van het voorwerp moet worden aangemerkt (o.a. HR 31 maart 1998, [ECLI:NL:HR:1998:ZD1166](#), NJ 1998, 575, HR 9 februari 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BK6956](#), NJ 2010, 106, HR 12 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN4346](#), HR 18 juni 2013, [ECLI:NL:HR:2013:CA3320](#) en HR 17 september 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1346](#), HR 21 juni 2022, [ECLI:NL:HR:2022:845](#) en HR 30 mei 2023, [ECLI:NL:HR:2023:727](#)) en HR 26 maart 2024, [ECLI:NL:HR:2024:442](#) en [ECLI:NL:HR:2024:494](#)). Bij de beantwoording van deze vraag zal de rechter niet behoren te treden in de beslechting van burgerrechtelijke eigendoms- en bezitstwesties, maar zal hij daarbij civielrechtelijke aspecten mogen betrekken. Het gaat in de beslagprocedure immers om een (voorlopig) oordeel omtrent de eigendoms-

en bezitsrechten ten aanzien van het in het geding zijnde voorwerp (HR 20 april 2021, [ECLI:NL:HR:2021:625](#)).

Is niet buiten redelijke twijfel dat de klager (derde) als eigenaar van het voorwerp moet worden aangemerkt, dan is het beklag *ongegrond*. De rechter komt niet meer toe aan de vraag of zich een situatie voordoet als bedoeld in [art. 94a lid 4 of lid 5 Sv](#) (HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX4299](#)).

Voorbeeld:

De enkele omstandigheden dat er sprake is van een overeenkomst van overdracht tussen de beslagene en de klager en van een kentekenregistratie van het voorwerp op naam van de klager zijn niet doorslaggevend bij de beoordeling van de vraag of de klager rechthebbende van het voorwerp is (vgl. HR 6 maart 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BV3452](#) en HR 6 maart 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BV3451](#) en HR 2 november 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1572](#)).

Is dat wel het geval dan geeft de rechter daarvan uitdrukkelijk blijk in zijn beslissing. Vervolgens dient hij na te gaan of zich de situatie voordoet van [art. 94a lid 4 of 5 Sv](#). Kort samengevat: zijn er voldoende aanwijzingen dat de voorwerpen geheel of ten dele aan de derde zijn gaan toebehoren met het kennelijke doel om de uitwinning van voorwerpen te bemoeilijken of te verhinderen en wist de derde dit of kon hij dit redelijkerwijs vermoeden? Zo ja, dan kunnen die voorwerpen alsmede andere aan de betrokken persoon toebehorende voorwerpen in beslag worden genomen, tot ten hoogste de waarde van de eerstgenoemde voorwerpen. Is sprake van een situatie als genoemd in [art. 94a lid 4 of 5 Sv](#) dan is het beklag *ongegrond*. Is daarvan geen sprake dan is het beklag van de derde *gegrond* en wordt de teruggave aan klager gelast.

Zie hierover o.a.

- HR 31 mei 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ2483](#),
- HR 17 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU3983](#),
- HR 9 september 2014, [ECLI:NL:HR:2014:2746](#),
- HR 5 juli 2016, [ECLI:NL:HR:2016:1401](#),
- HR 7 februari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:181](#),
- HR 17 april 2018, [ECLI:NL:HR:2018:613](#),
- HR 20 november 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2144](#),
- HR 18 mei 2021, [ECLI:NL:HR:2021:692](#),
- HR 8 juni 2021, [ECLI:NL:HR:2021:802](#),
- HR 19 april 2022, [ECLI:NL:HR:2022:579](#),
- HR 21 juni 2022, [ECLI:NL:HR:2022:898](#),
- HR 11 juni 2024, [ECLI:NL:HR:2024:841](#),
- HR 9 juli 2024, [ECLI:NL:HR:2024:1014](#), en
- HR 15 oktober 2024, [ECLI:NL:HR:2024:1406](#).

Voor de door de officier van justitie in verband met een conservatoir beslag, dat strekt tot bewaring van het recht op verhaal van een betalingsverplichting ter ontneming van wederrechtelijk voordeel ([art. 94a lid 2 Sv](#)), uit te oefenen bevoegdheden is bekendheid met het tussen de beslagene en zijn echtgenote geldende huwelijksgoederenregime (huwelijkse voorwaarden) niet van belang. De grondslag van het beslag ziet in de kern op een verbintenis uit onrechtmatige daad (een ontnemingsvordering op grond van verdenking van strafbare feiten). Een beroep op [art. 1:116 lid 1 BW](#) is daarom niet aan de orde. Wel is van belang of zich de hiervoor genoemde situatie van [art. 94a lid 4 of lid 5 Sv](#) voordoet (vgl. HR 12 maart 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BY9997](#), HR 16 oktober 2018, [ECLI:NL:HR:2018:1952](#) en HR 20 november 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2142](#)).

Met Wet verruiming mogelijkheden voordeelontneming ([Stb. 2011, 171](#)) zijn de mogelijkheden voor het leggen van "anderbeslag" verruimd. Onder derden kan thans ook beslag worden gelegd op voorwerpen waarvan niet hoeft te worden aangetoond dat zij van misdrijf afkomstig zijn. Indien blijkt dat de verdachte vermogen bij een ander heeft ondergebracht met het kennelijke doel om toekomstig verhaal daarop te frustreren, moet het naar het oordeel van de wetgever mogelijk zijn om dit vermogen bij het verhaal te betrekken en daarmee de effectiviteit van deze beslagmodaliteit te vergroten. Als voorwaarde wordt gesteld dat er voldoende aanwijzingen bestaan dat voorwerpen geheel of ten dele aan de ander zijn gaan toebehoren met het kennelijke doel de uitwinning van die voorwerpen te bemoeilijken of te verhinderen (zie bijvoorbeeld HR 31 januari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:121](#) en HR 12 maart 2019, [ECLI:NL:HR:2019:244](#)). In [art. 94a lid 4 Sv](#) wordt voorts als voorwaarde gesteld dat de ander wist of redelijkerwijze kon vermoeden dat voorwerpen aan hem zijn gaan toebehoren met het doel het verhaal bij degene die deze voorwerpen aan hem heeft vervreemd, te frustreren. Hiermee is een wetenschapsvereiste verwoord, waarmee wordt voorkomen dat een derde die te goeder trouw een

voorwerp van de verdachte verkrijgt, ten onrechte wordt geconfronteerd met een onder hem gelegd beslag. Om van kwade trouw te spreken is voldoende dat de ander wetenschap had van het kennelijke doel van de verhaalsfrustratie. Daarbij kan worden gedacht aan de situatie waarbij voorwerpen tegen weinig zakelijke condities aan de ander zijn gaan toebehoren of wanneer de ander alleen het eigendom verkrijgt, terwijl het gebruik van de voorwerpen volledig aan de betrokkene in de ontnemingsprocedure voorbehouden blijft. De uitleg van het begrip "toebehoren" (aan een ander) is voorbehouden aan de rechter en is sterk verweven met waarderingen van feitelijke aard. In het privaatrecht ontwikkelde leerstukken en rechtsfiguren, die als uitgangspunt delen dat aan schijnconstructies geen rechtsgevolgen behoeven te worden verbonden, zijn ook voor de strafrechtelijke rechtsvinding van belang. Zo zal de strafrechter in de gevallen waarin een rechtspersoon de rol van de "ander" vervult, kunnen beoordelen of deze rechtspersoonlijkheid niet wordt misbruikt (n.b. zie HR 9 januari 1996, [ECLI:NL:HR:1996:ZD0345](#) en HR 10 november 2020 [ECLI:NL:HR:2020:1749](#)). Bij dergelijk misbruik kan het identiteitsverschil tussen de verdachte en de rechtspersoon worden gerelativeerd. In die gevallen waarin een ander voorwerpen houdt ten gunste van de veroordeelde en slechts als houder is aan te merken, zal het beslag dienen te zijn gelegd op de grondslag van [art. 94a lid 2 Sv](#).

N.B. een derde die een klaagschrift indient maar niet stelt eigenaar te zijn, is niet-ontvankelijk in zijn beklag (zie hierboven, onder 3.5 sub P en HR 17 december 2013, [ECLI:NL:HR:2013:2025](#)).

6 LITERATUUROVERZICHT

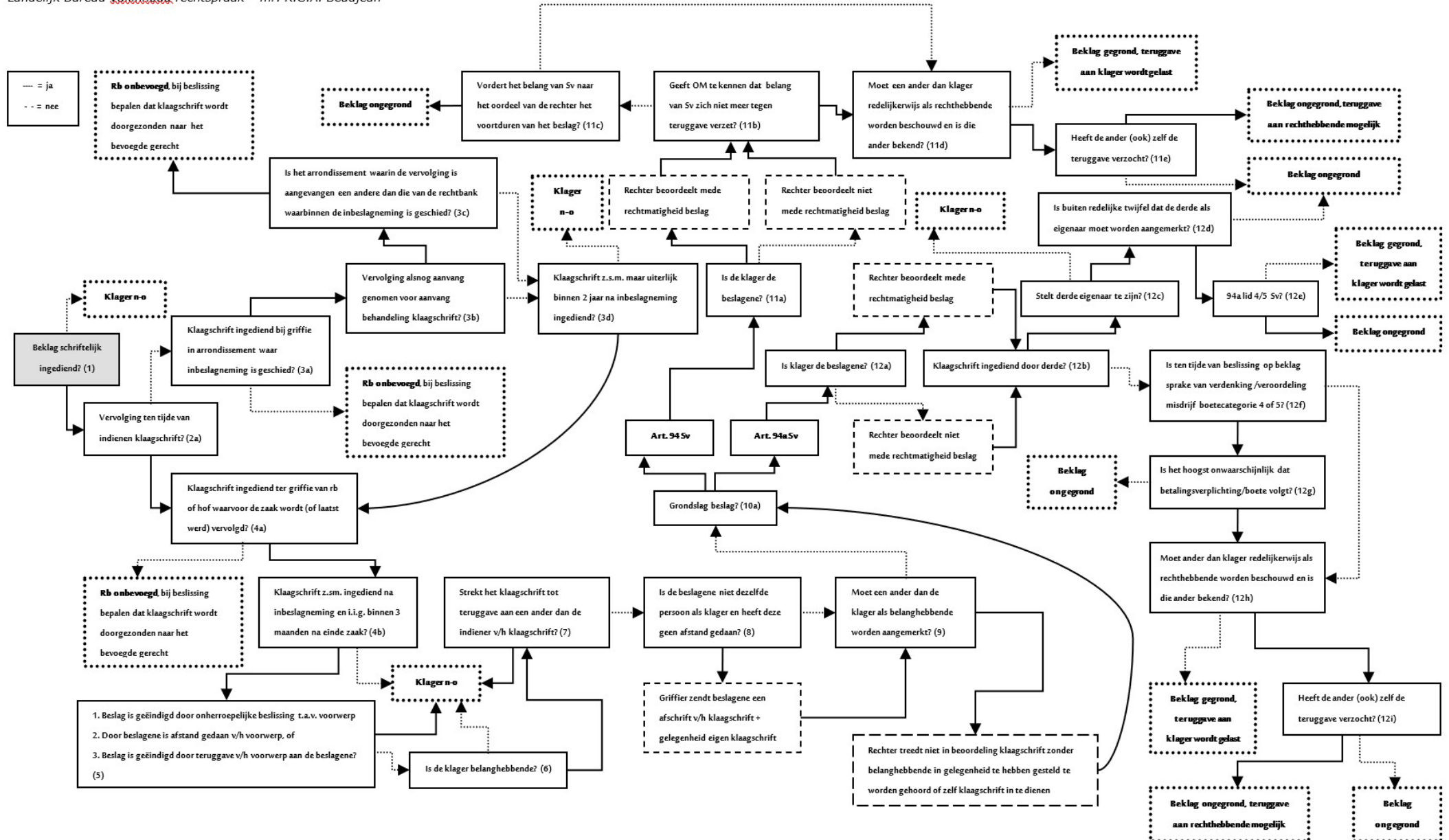
- J.L. Baar en D.J.G.J. Cornelissen, Conservatoir beslag en verhaalsfrustratie bij een klagende derde, TPWS 2015/11
- J.L. Baar, Beslag op levende dieren, knelpunten, Nederlands Tijdschrift voor Strafrecht 2020, nr. 3, p. 163-174.
- R.G.A. Beaujean, Beklag tegen inbeslagneming DD 2013, p. 410-433.
- M.J. Borgers, Beslagformaliteiten, DD 2008, p. 1061-1092.
- I. Felix, A. Schild, G. Schnitzler en E. Vliegenberg, 'Beste rechter, mag ik mijn auto terug?' De te beantwoorden vragen bij beklag tegen strafvorderlijk beslag, NJB 2021, p. 1638-1650.
- E. Gijselaar en S. Meijer, Conservatoir beslag ten behoeve van het slachtoffers, DD 2014/16.
- N. Gonzalez Bos en E. Witjens, Goed beslagen ten eis komen. Een kritische bespreking van de proportionaliteit van conservatoir beslag, NJB 2018/2152, p. 3066-3072.
- T. van der Groot, Beklag na Beslag. Vrijbrief voor het OM?, Trema 2017, p. 128-134.
- J.J. van der Helm, Civielrechtelijke problemen bij strafvorderlijk beslag, Overheid en Aansprakelijkheid 2013, p. 18-24.
- R. Kuiper, Beklag tegen beslag: beklag op grond van artikel 552a tegen beslag ingevolge de artikelen 94 en 94a Sv, NJB 2005, p. 202-208.
- R. Kuiper, 552a-beklag tegen 94(a)beslag, Strafblad 2008, p. 83-111.
- P.A.M. Mevis, Beklag tegen beslag: eerder verbetering dan vervanging van het bestaande; over de wenselijkheid van een integraal verbeterprogramma, DD 2023/59, p. 767-807.
- Nationale Ombudsman, Waar is mijn auto? Rapport over de uitvoeringspraktijk van inbeslagname van voorwerpen, nr. 2016/075.
- J.S. Nan, een overzichtelijk beklag tegen inbeslagneming van voorwerpen, Strafblad 2018/5.
- C.W. Noorduyt en Th.J. Kelder, Klager over nemo tenetur? Niet langer bij de beklagrechter!, NJB 2013, 12, 751-752.
- S. Pijl en P.P.J. van der Meij, Inbeslagneming als het zwarte gat van een strafrechtelijk onderzoek en het gemis van een effectieve beklagprocedure, Strafblad 2016, nr. 3, p. 185-193.
- T. van der Goot, Beklag na beslag. Vrijbrief voor het OM?, Trema 2017/4, p. 128-134.
- F. Vellinga-Schootstra, Inbeslagneming en huiszoeking, H.D. Tjeenk Willink, Alphen aan den Rijn 1982
- F. Vellinga-Schootstra, Beklagenswaardig beslag, enkele opmerkingen over de positie van de derde-belanghebbende, DD 1988, p. 300-305.
- R.M. Vennix, Boef en beslag: de strafvorderlijke inbeslagneming van voorwerpen, Nijmegen, 1998.
- P.C. Verloop, Beklag tegen inbeslagneming, DD 2008, p. 174-199.
- M. Viersma, Teruggeven na beslag op computers: alleen de bestanden of ook de computer?, Strafblad 2019, nr. 1, p. 29-34.
- P.C. Verloop, Klaagschrift tegen inbeslagneming, Kluwer Handboek Strafzaken hoofdstuk 77.
- J. Wöretshofer in: Tekst & Commentaar Wetboek van Strafvordering en in: Melai-Groenhuijsen Wetboek van Strafvordering, commentaar bij artt. 94, 94a en 552a Sv.
- C.J. Zweers, Succesvol optreden tegen klaagschriften beslag, in: BOOM-Nieuws, themanummer 'Meer beslag', Functioneel Parket 2013, nr. 69.

7 BIJLAGEN

In de bijlagen hierna wordt het beslissingsmodel inzake [art. 552a Sv](#) schematisch weergegeven en toegelicht. Ook worden in een afzonderlijke bijlage enkele procedurele aspecten van de beklagprocedure toegelicht. Ten slotte zijn de relevante wetteksten bijgevoegd.

SCHEMA BEKLAG TEGEN BESLAG (art. 552a Sv)

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak – mr. R.G.A. Beaujean

TOELICHTING SCHEMA BEKLAG TEGEN BESLAG

1. Is het beklag schriftelijk ingediend (art. 552a lid 1 Sv)?

Nee: klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag

Ja: zie 2

2. Is er ten tijde van het indienen van het klaagschrift (al) een vervolging ingesteld (art. 552a lid 1, lid 2 en lid 4 Sv)?

Nee: zie 3a

Ja: zie 4a

3a. Is het klaagschrift ingediend ter griffie van de rechtbank van het arrondissement, waarbinnen de inbeslagneming is geschied (art. 552a lid 4 Sv)?

Nee: rechter onbevoegd, bij beslissing bepalen dat griffier klaagschrift doorzendt naar bevoegde gerecht (HR 23 november 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9285](#), NJ 1994, 264)

Ja: zie 3b

3b. Heeft de vervolging alsnog een aanvang genomen voordat met de behandeling van het klaagschrift een aanvang wordt gemaakt (art. 552a lid 4 Sv)?

Nee: zie 3d

Ja: zie 3c

3c. Is de rechtbank van het arrondissement waarin de vervolging is aangevangen een andere dan de rechtbank van het arrondissement waarbinnen de inbeslagneming is geschied?

Nee: zie 3d

Ja: rechter onbevoegd, bij beslissing bepalen dat griffier klaagschrift doorzendt naar bevoegde gerecht (HR 23 november 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9285](#), NJ 1994, 264)

3d. Is het klaagschrift ingediend zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee jaar na de inbeslagneming (art. 552a lid 4 Sv)?

Nee: klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag

Ja: zie 4a

Toelichting: voor het ingaan van de termijn van twee jaar is niet vereist dat de klager van de inbeslagneming of kennisgeving op de hoogte is (HR 16 maart 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9273](#), NJ 1993, 694).

4a. Is het klaagschrift ingediend ter griffie van het gerecht in feitelijke aanleg, waarvoor de zaak wordt vervolgd of het laatst werd vervolgd (552a lid 3 Sv)?

Nee: rechter onbevoegd, bij beslissing bepalen dat griffier klaagschrift doorzendt naar bevoegde gerecht (HR 23 november 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9285](#), NJ 1994, 264)

Ja: zie 4b

Toelichting: bevoegd tot kennisneming van een beklag betreffende een gelegd beslag in het kader van een nog niet geëindigd strafrechtelijk financieel onderzoek is de rechtbank in het arrondissement van het parket waarbij dat onderzoek loopt. Daarmee wordt voorkomen dat rechters die de hoofdzaak berechten, zouden moeten oordelen over kwesties die van belang zijn voor de separate ontnemingsprocedure, terwijl zij nog geen enkele bemoeienis hebben met de zaak (HR 28 november 1995, [ECLI:NL:HR:1995:ZD0305](#)).

4b. Is het klaagschrift zo spoedig mogelijk na de inbeslagneming van de voorwerpen ingediend en in ieder geval binnen drie maanden nadat de vervolgte zaak tot een einde is gekomen (art. 552a lid 3 Sv)?

Nee: klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag

Ja: zie 5

Toelichting: onder drie maanden wordt verstaan 3 x 30 dagen (art. 136 lid 1 Sv).

5. Doet zich één van de volgende situaties voor?

(1) het beslag is inmiddels is geëindigd door een onherroepelijke beslissing ten aanzien van het inbeslaggenomen voorwerp (niet zijnde de bewaring ten behoeve van de rechthebbende),

(2) door de beslagene is afstand gedaan van het inbeslaggenomen voorwerp, of

(3) het beslag is geëindigd door teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp aan de beslagene.

Nee: zie 6

Ja: klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag.

Toelichting: als het voorwerp door het OM aan een ander dan de beslagene is teruggegeven, zonder de beslagene van het voornemen daarvan overeenkomstig art. 116 lid 3 Sv in kennis te stellen, dient de beslagene toch in zijn beklag te worden ontvangen. Het beklag is eveneens ontvankelijk als bij onherroepelijke beslissing de bewaring ten behoeve van de rechthebbende is gelast.

6. Is de klager belanghebbende?

Nee: klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag

Ja: zie 7

Toelichting: alleen belanghebbenden kunnen zich op grond van art. 552a Sv beklagen. Anderen worden niet-ontvankelijk verklaard, zoals bijv. degene die (al dan niet als onderdeel van een transactie) afstand heeft gedaan (HR 1 juli 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF8776](#) en HR 23 december 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AN8258](#)). Als belanghebbenden kunnen onder meer worden aangemerkt: degene die stelt eigenaar te zijn (HR 23 juni 1987, [ECLI:NL:HR:1987:AC9904](#), NJ 1988, 43), de beperkt zakelijk gerechtigde (HR 21 mei 1996, DD 96/328), personen met een retentierecht (HR 21 mei 1996, DD 96/328), de faillissementscurator (HR 9 januari 1996, DD 96/164 en HR 15 mei 1998, [ECLI:NL:HR:1998:ZD1164](#), NJ 1998, 834), de directeur enig aandeelhouder van een BV waaronder beslag is gelegd (HR 24 september 1996, DD 97/012). Niet als belanghebbende wordt bijv. aangemerkt degene die als houder de teruggave verzocht van een onder een ander inbeslaggenomen voorwerp, terwijl zijn raadsman had verklaard dat het voorwerp niet aan hem toebehoorde en niet aannemelijk was gemaakt dat hij namens de eigenaren optrad (HR 18 september 1995, DD 96/027). Evenmin belanghebbenden zijn schuldeisers, ook al is hun vordering ontstaan uit jegens hen door de beslagene gepleegde misdrijven (HR 27 februari 1990, [ECLI:NL:HR:1990:ZC8487](#), NJ 1990, 612)

7. Strekt het klaagschrift tot teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp aan een ander dan degene die het klaagschrift strekkende tot teruggave heeft ingediend?

Nee: zie 8

Ja: klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag (HR 2 april 1991, [ECLI:NL:HR:1991:ZC8769](#), NJ 1991, 633; HR 25 juni 2002, [ECLI:NL:HR:2002:AE2644](#), HR 7 september 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AP1533](#), NJ 2004, 593 en HR 2 februari 2016, [ECLI:NL:HR:2016:170](#))

8. Is de degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen niet dezelfde persoon als de klager en heeft deze persoon geen afstand gedaan van het voorwerp (art. 552a lid 5 Sv)?

Nee: zie 9

Ja: de griffier van het gerecht dat tot afdoening bevoegd is, zendt aan degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen onverwijld een afschrift van het klaagschrift en deelt hem mee dat hij zijnerzijds een klaagschrift kan indienen. Zie 9

9. Moet een ander dan de klager als belanghebbende worden aangemerkt (art. 552a lid 5 Sv, vgl. HR 8 juni 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AO6495](#), NS 2004, 229)?

Nee: zie 10

Ja: de rechter mag niet treden in de beoordeling van het klaagschrift zonder dat die belanghebbende – indien deze bekend is of gemakkelijk traceerbaar – in de gelegenheid is gesteld om te worden gehoord en desgewenst zelf een klaagschrift in te dienen (HR 8 juli 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC8667](#), NJ 2008, 629 en HR 6 januari 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG4193](#)). Zie 10

Toelichting: het wettelijk systeem brengt mee dat op het gerecht de plicht rust om, alvorens op een klaagschrift als bedoeld in art. 552a Sv te beslissen, aan de hand van de hem ter beschikking staande gegevens na te gaan of een of meer anderen dan de klager als belanghebbend moet(en) worden aangemerkt, in welk geval het gerecht niet de teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp aan de beslagene mag gelasten zonder dat die belanghebbende(n) - indien zijn/hun adres(sen) bekend is/zijn - in de gelegenheid is/zijn gesteld om te worden gehoord en om desgewenst zelf een klaagschrift in te dienen (vgl. HR 15 februari 1994, [ECLI:NL:HR:1994:ZC9634](#), NJ 1994, 689). Maar: indien aan dit voorschrift abusievelijk voorbij is gegaan en het klaagschrift ongegrond wordt verklaard omdat het belang van de strafvordering zich tegen teruggave van de inbeslaggenomen geldbedragen verzet, is de klager door zodanig verzuim niet in enig rechtsens te respecteren belang geschaad (vgl. HR 28 november 1995, [ECLI:NL:HR:1995:ZD0305](#), NJ 1996, 383 en HR 12 juni 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BW7955](#)).

10. Wat is de grondslag voor het beslag?

94Sv: zie 11a (beslag met oog op waarheidsvinding of aantonen wederrechtelijk verkregen voordeel)

94aSv: zie 12a (conservatoir beslag met oog op verhaal van een op te leggen geldboete of betalingsverplichting ex art. 36e dan wel 36f Sr)

11a. Is de klager degene onder wie het voorwerp in beslag is genomen (HR 5 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN2300](#), NJ 2010, 548)?

Nee: de rechter oordeelt niet over de (on)rechtmatigheid van de inbeslagneming. Zie 11b

Ja: de rechter oordeelt mede over de (on)rechtmatigheid van de inbeslagneming. Zie 11b

Toelichting: een onrechtmatigheid zal niet in alle gevallen tot teruggave aan de beslagene leiden. De relativisering van de gevolgen van de onrechtmatigheid door middel van het 'belangenschadecriterium' lijkt ook hier zijn intrede te hebben gedaan. In het geval dat de belangen van de betrokkene door het verzuim redelijkerwijze niet kunnen zijn geschaad, leidt de onrechtmatigheid niet tot gegrondverklaring van het beklag (HR 11 februari 1997, [ECLI:NL:HR:1997:ZD0640](#), NJ 1998, 23 en HR 18 december 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5395](#), NJ 2002, 326) en dus evenmin tot teruggave. Bovendien kan, na een gegrondverklaring van het beklag wegens onrechtmatigheid van de inbeslagneming, een ongecontroleerd bezit ontstaan dat in strijd is met de wet of het algemeen belang. In dat laatste geval volgt geen teruggave maar kan het voorwerp alsnog aan het verkeer onttrokken worden, eventueel op afzonderlijke vordering van het OM. Het komt er dus op neer dat op de gebruikelijke wijze aan wet en beginselen van een goede procesorde wordt getoetst of de inbeslagneming op rechtens juiste wijze tot stand gekomen is. Het betreft hier een summier onderzoek dat zich enkel richt op de formaliteiten waaraan een inbeslagneming moet voldoen en niet op de vraag of inbeslaggenomen gegevens voor het bewijs kunnen worden gebezigd (HR 12 februari 2013, [ECLI:NL:HR:2013:BV3004](#)). De beklagrechter zal niet ambtshalve hoeven te onderzoeken of bij de beslagleggingen de formaliteiten in acht zijn genomen (HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8735](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BU8737](#)).

11b. Geeft het openbaar ministerie bij de behandeling van het beklag te kennen van oordeel te zijn dat het belang van strafvordering zich niet meer tegen de gevraagde teruggave verzet (vgl. art. 116 lid 1 Sv)?

Nee: zie 11c

Ja: zie 11d (HR 25 november 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AL8421](#) en HR 22 mei 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA1637](#), NJ 2007, 316)

11c. Vordert het belang van strafvordering (d.w.z. het belang van waarheidsvinding, ook wat betreft het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel als bedoeld in art. 36e Sr, alsmede het belang van het verwijderen uit het maatschappelijk verkeer van voorwerpen waarvan de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen) naar het oordeel van de rechter het voortduren van het beslag (art. 94 Sv, zie o.a. HR 11 maart 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC6224](#), HR 13 maart 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8764](#) en HR 4 november 2014, [ECLI:NL:HR:2014:3104](#))?

Nee: zie 11d

Ja: het beklag is ongegrond

Toelichting: het belang van strafvordering verzet zich bijv. tegen teruggave wanneer de desbetreffende voorwerpen kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen (HR 1 september 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BI4701](#), NJ 2009, 408) - ook in een zaak betreffende een ander dan de klager (HR 20 maart 2001, [ECLI:NL:HR:2001:ZD2496](#)) - of om wederrechtelijk verkregen voordeel aan te tonen. Voorts verzet het door art. 94 Sv beschermde belang van strafvordering zich tegen teruggave indien niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer van het voorwerp zal bevelen, (HR 10 maart 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG9151](#), NJ 2009, 149) al dan niet naar aanleiding van een afzonderlijke vordering daartoe als bedoeld in art. 36b lid 1 onder 4 Sr in verbinding met art. 552f Sv (HR 14 maart 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AV0335](#)). N.b. onder omstandigheden kan de vraag aan de orde zijn of het voortduren van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit (vgl. HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#)).

11d. Moet een ander dan de klager redelijkerwijs als rechthebbende van het inbeslaggenomen voorwerp worden beschouwd en is die ander bekend (HR 22 februari 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BO1624](#))?

Nee: het beklag is gegrond, de teruggave aan de klager wordt gelast (art. 552a lid 7 Sv)

Ja: zie 11e

Toelichting: in een geval waarin het belang van strafvordering het voortduren van een op de voet van art. 94 Sv gelegd beslag niet meer vordert, volgt teruggave aan de beslagene, tenzij een ander redelijkerwijs als rechthebbende ten aanzien van dat voorwerp moet worden beschouwd. Heeft een derde op de voet van art. 552a Sv een klaagschrift ingediend strekkende tot teruggave, dient de rechter te allen tijde te beoordelen of de klager die stelt rechthebbende te zijn, inderdaad redelijkerwijs als rechthebbende op het inbeslaggenomen kan worden aangemerkt (HR 15 februari 2005, [ECLI:NL:HR:2005:AS1803](#) en HR 18 december 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BB8869](#), NJ 2008, 35 en HR 28 september 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL2823](#), NJ 2010/654, r.o. 2.11). De rechter zal bij de beantwoording van vraag 11d niet hoeven te treden in de beslechting van burgerrechtelijke eigendoms- en bezitskwesties, maar zal hij daarbij wel civielrechtelijke aspecten mogen betrekken (HR 2 maart 1993, [ECLI:NL:HR:1993:ZC9244](#), NJ 1993, 662, HR 6 mei 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF3826](#), NJ 2003, 459 en HR 27 maart 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BQ8590](#)). Het gaat in de beslagprocedure immers om een (voorlopig) oordeel omtrent de eigendoms- en bezitsrechten ten aanzien van het in het geding zijnde voorwerp (HR 3 juni 2003, [ECLI:NL:HR:2003:AF6983](#)). Hoofregel is dat aan de beslagene wordt teruggegeven, tenzij een ander redelijkerwijs als rechthebbende moet worden aangemerkt.

11e. Heeft de ander, die redelijkerwijs wel als belanghebbende kan worden aangemerkt, ook zelf een klaagschrift ingediend met betrekking tot het inbeslaggenomen voorwerp of de teruggave daarvan tijdens de behandeling in raadkamer verzocht (vgl. HR 10 mei 1994, [ECLI:NL:HR:1994:ZC9727](#), NJ 1994, 642 en HR 25 september 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5966](#), NJ 2002, 109)?

Nee: het beklag is ongegrond

Ja: het beklag van klager is ongegrond, de rechtbank kan desalniettemin de teruggave aan de rechthebbende gelasten

12a. Is de klager degene onder wie het voorwerp in beslag is genomen (HR 5 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN2300](#), NJ 2010, 548)?

Nee: de rechter oordeelt niet over de (on)rechtmatigheid van de inbeslagneming. Zie 12b

Ja: de rechter oordeelt mede over de (on)rechtmatigheid van de inbeslagneming. Zie 12b

Toelichting: een onrechtmatigverklaring zal niet in alle gevallen tot teruggave aan de beslagene leiden: de relativisering van de gevolgen van onrechtmatigheid door middel van het 'belangenschadecriterium' lijkt ook hier zijn intrede te hebben gedaan. In het geval dat de belangen van de betrokkene door het verzuim redelijkerwijs niet kunnen zijn geschaad, leidt de onrechtmatigheid niet tot gegrondverklaring van het beklag (HR 11 februari 1997, [ECLI:NL:HR:1997:ZD0640](#), NJ 1998, 23 en HR 18 december 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5395](#), NJ 2002, 326) en dus evenmin tot teruggave. Volgens de Memorie van Toelichting kunnen bij inbeslagneming ex art. 94a Sv in dit verband de volgende vragen aan de orde komen: of aan de criteria van artikel 94a Sv is voldaan - een misdrijf waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd -, of bij het leggen of het voortduren van het beslag aan de vormvoorschriften, gesteld in de artikelen 94b, 94c of 103 Sv is voldaan, en of het leggen of voortduren van beslag op het voorwerp in kwestie redelijk is (Kamerstukken II 1989-1990, 21 504, [nr. 3](#), blz. 44). Het komt er dus op neer dat op de gebruikelijke wijze aan wet en beginselen van een goede procesorde wordt getoetst of de inbeslagneming op rechtens juiste wijze tot stand gekomen is

12b. Is het klaagschrift door een derde ingediend (als zodanig kan ook gelden degene onder wie het beslag feitelijk is gelegd, maar tegen wie het strafvorderlijk onderzoek niet is gericht)?

Nee: zie 12f

Ja: zie 12c

12c. Stelt deze derde eigenaar te zijn van het inbeslaggenomen voorwerp?

Nee: klager is niet-ontvankelijk in zijn beklag

Ja: zie 12d

12d. Doet zich het geval voor dat *buiten redelijke twijfel* is dat de klager (derde) als eigenaar van het voorwerp moet worden aangemerkt (Vgl. HR 31 maart 1998, [ECLI:NL:HR:1998:ZD1166](#), NJ 1998, 575 en HR 9 februari 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BK6956](#), NJ 2010, 106)?

Nee: het beklag is ongegrond. De rechter komt niet toe aan vraag 12e (HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX4299](#))

Ja: de rechter geeft daarvan uitdrukkelijk in zijn beslissing blijk. Zie 12e

12e. Doet zich de situatie voor van art. 94a lid 4 of 5 Sv (kort samengevat: er zijn voldoende aanwijzingen dat de voorwerpen geheel of ten dele aan de derde zijn gaan toebehoren met het kennelijke doel om de uitwinning van voorwerpen te bemoeilijken of te verhinderen en de derde wist dit of kon dit redelijkerwijs vermoeden – in dat geval kunnen die voorwerpen alsmede andere voorwerpen aan de betrokken persoon toebehorende voorwerpen in beslag worden genomen, tot ten hoogste de waarde van de eerstgenoemde voorwerpen, vgl. HR 9 september 2014, [ECLI:NL:HR:2014:2746](#))?

Nee: het beklag is gegrond, de teruggave aan de klager wordt gelast (art. 552a lid 7 Sv)

Ja: het beklag is ongegrond

Toelichting: met de Wet verruiming mogelijkheden voordeelontneming (Stb. 2011, 171, i.w.t. 1 juli 2011) zijn de mogelijkheden voor het leggen van "anderbeslag" verruimd. Onder derden kan sindsdien ook beslag worden gelegd op voorwerpen waarvan niet hoeft te worden aangetoond dat zij van misdrijf afkomstig zijn. Indien blijkt dat de verdachte vermogen bij een ander heeft ondergebracht met het kennelijke doel om toekomstig verhaal daarop te frustreren, moet het naar het oordeel van de wetgever mogelijk zijn om dit vermogen bij het verhaal te betrekken en daarmee de effectiviteit van deze beslagmodaliteit te vergroten. Als voorwaarde wordt gesteld dat er voldoende aanwijzingen dienen te bestaan dat voorwerpen geheel of ten dele aan de ander zijn gaan toebehoren met het kennelijke doel de uitwinning van die voorwerpen te bemoeilijken of te verhinderen. In art. 94a lid 4 Sv wordt voorts als voorwaarde gesteld dat de ander wist of redelijkerwijze kon vermoeden dat voorwerpen aan hem zijn gaan toebehoren met het doel het verhaal bij degene die deze voorwerpen aan hem heeft vervreemd, te frustreren. Hiermee is een wetenschapsvereiste verwoord, waarmee wordt voorkomen dat een derde die te goeder trouw een voorwerp van de verdachte verkrijgt, ten onrechte wordt geconfronteerd met een onder hem gelegd beslag. Om van kwade trouw te spreken is voldoende dat de ander wetenschap had van het kennelijke doel van de verhaalsfrustratie. Daarbij kan worden gedacht aan de situatie waarbij voorwerpen tegen weinig zakelijke condities aan de ander zijn gaan toebehoren of wanneer de ander alleen het eigendom verkrijgt, terwijl het gebruik van de voorwerpen volledig aan de betrokkene in de ontnemingsprocedure voorbehouden blijft. De uitleg van het begrip "toebehoren" (aan een ander) is voorbehouden aan de rechter en is sterk verweven met waarderingen van feitelijke aard. In het privaatrecht ontwikkelde leerstukken en rechtsfiguren, die als uitgangspunt delen dat aan schijnconstructies geen rechtsgevolgen behoeven te worden verbonden, zijn ook voor de strafrechtelijke rechtsvinding van belang. Zo zal de strafrechter in de gevallen waarin een rechtspersoon de rol van de "ander" vervult, kunnen beoordelen of deze rechtspersoonlijkheid niet wordt misbruikt. Bij dergelijk misbruik kan het identiteitsverschil tussen de verdachte en de rechtspersoon worden gerelativeerd. In die gevallen waarin een ander voorwerpen houdt ten gunste van de veroordeelde en slechts als houder is aan te merken, zal het beslag dienen te zijn gelegd op de grondslag van art. 94a lid 2 Sv.

12f. Is er – ten tijde van de beslissing op het beklag – sprake van een verdenking van of veroordeling wegens een misdrijf waarvoor een geldboete van de vierde (in het geval van conservatoir beslag ex art. 94a lid 3 Sv met het oog op een schadevergoedingsmaatregel) of vijfde (in het geval van conservatoir beslag ex art. 94a lid 1 en 2 Sv met het oog op een geldboete of ontnemingsmaatregel) categorie kan worden opgelegd?

Nee: zie 12h

Ja: zie 12g

12g. Doet zich het geval voor dat het *hoogst onwaarschijnlijk* is dat de strafrechter, later oordelend, aan de verdachte of betrokkene een verplichting tot betaling van een geldboete of een verplichting tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van het wederrechtelijk voordeel dan wel een schadevergoedingsmaatregel zal opleggen (HR 20 november 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD4585](#))?

Nee: het beklag is ongegrond

Ja: zie 12h

Toelichting: een verplichting tot betaling van een geldbedrag ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel kan ook worden opgelegd, als dit voordeel is verkregen uit feiten waarvoor niet is vervolgd en veroordeeld (HR 15 oktober 2002, [ECLI:NL:HR:2002:AE6111](#), [NJ 2003, 84](#)). N.b. onder omstandigheden kan de vraag aan de orde zijn of het voortduren van het beslag in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit (vgl. HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#)).

12h. Moet een ander dan de klager redelijkerwijs als rechthebbende van het inbeslaggenomen voorwerp worden beschouwd en is die ander bekend (HR 22 februari 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BO1624](#))?

Nee: het beklag is gegrond, de teruggave aan de klager wordt gelast (art. 552a lid 7 Sv)

Ja: zie 12i

12i. Heeft die ander, die redelijkerwijs als belanghebbende kan worden aangemerkt, ook zelf een klaagschrift ingediend met betrekking tot het inbeslaggenomen voorwerp of de teruggave daarvan tijdens de behandeling in raadkamer verzocht (HR 10 mei 1994, [ECLI:NL:HR:1994:ZC9727](#), NJ 1994, 642 en 25 september 2001, [ECLI:NL:HR:2001:AD5966](#), NJ 2002, 109)?

Nee: het beklag is ongegrond

Ja: het beklag *van klager* is ongegrond, de rechtbank kan desalniettemin de teruggave aan de rechthebbende gelasten

ACHTERGRONDINFORMATIE BEKLAGPROCEDURE ART. 552A SV

Het summiere karakter van de procedure

Het onderzoek in raadkamer naar aanleiding van een klaagschrift als bedoeld in [art. 552a Sv](#) draagt een summier karakter. Van de rechter kan niet worden verwacht dat hij ten gronde in de mogelijke uitkomst van een nog te voeren hoofdzaak of ontnemingsprocedure treedt, met name niet omdat ten tijde van een dergelijke procedure veelal het dossier zoals dat uiteindelijk aan de zittingsrechter in de hoofd- of ontnemingszaak zal worden voorgelegd, nog niet compleet is en omdat voorkomen moet worden dat de beklagrechter vooruitloopt op het in de hoofd- of de ontnemingszaak te geven oordeel. Zie HR 8 maart 2016, [ECLI:NL:HR:2016:384](#) in samenhang met overweging 4.4. van de conclusie [ECLI:NL:PHR:2016:85](#) voor een voorbeeld (witwassen) waarin de beklagrechter voorbij ging aan dat summier karakter (in soortgelijke zin HR 11 april 2017, [ECLI:NL:HR:2017:657](#)). Zie voorts HR 25 september 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA2279](#), NJ 2007, 533, HR 10 maart 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG9222](#), NJ 2009, 153, HR 18 november 2014, [ECLI:NL:HR:2014:3310](#), HR 27 januari 2015, [ECLI:NL:HR:2015:139](#), de conclusie bij HR 22 december 2015, [ECLI:NL:HR:2015:3715](#), HR 19 januari 2016, [ECLI:NL:HR:2016:73](#), [ECLI:NL:HR:2016:77](#) en [ECLI:NL:HR:2016:78](#), HR 5 april 2016, [ECLI:NL:HR:2016:579](#) en HR 30 augustus 2016, [ECLI:NL:HR:2016:2006](#) en HR 14 februari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:238](#).

Enkele procedurele eisen

- Een beklag moet schriftelijk zijn gedaan ([art. 552a lid 1 Sv](#)). In een mondeling beroep kan de klager niet worden ontvangen (HR 25 juni 2002, [ECLI:NL:HR:2007:BA2279](#), HR 7 september 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AP1533](#), NJ 2004, 593 en HR 30 oktober 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2003](#)).
- Het beklag kan evenmin mondeling of per e-mail worden uitgebreid met andere inbeslaggenomen voorwerpen dan die waartegen het klaagschrift zich richt. Als een klager het beklag wil uitbreiden tot voorwerpen waarop het ingediende klaagschrift geen betrekking heeft, kan hij daartoe een nieuw klaagschrift kan indienen (HR 28 februari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8768](#) en HR 19 april 2022, [ECLI:NL:HR:2022:497](#)).
- Als een derde belanghebbende bij de behandeling van het klaagschrift is verschenen en mondeling aangeeft beklag te willen doen, zou de rechter de behandeling kunnen schorsen en de belanghebbende in de gelegenheid kunnen stellen zijn verzoek op schrift te stellen, waarna de andere klager(s) en belanghebbende(n) daarvan kennis zouden moeten nemen.
- Op de beklagprocedure zijn de algemene bepalingen van de raadkamerbehandeling van toepassing ([art. 21 e.v. Sv](#)). De klager en zijn raadsman dienen op grond van [art. 23 lid 2 Sv](#) (op straffe van nietigheid) te worden opgeroepen (HR 31 augustus 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AQ1084](#), HR 19 juni 2018, [ECLI:NL:HR:2018:948](#), HR 27 november 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2191](#)) en HR 18 juni 2019, [ECLI:NL:HR:2019:972](#)). De oproeping hoeft niet te worden betekend (PHR 24 april 2018, [ECLI:NL:PHR:2018:376](#)). De behandeling van het klaagschrift vindt plaats tijdens een openbare raadkamerzitting ([art. 552a lid 6 Sv](#), vgl. HR 27 november 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX5512](#) en m.b.t. maatregelen COVID-19 HR 22 juni 2021, [ECLI:NL:HR:2021:854](#), HR 2 november 2021 [ECLI:NL:HR:2021:1497](#) en [ECLI:NL:HR:2021:1568](#)), tenzij [art. 22 lid 2 en 3 Sv](#) wordt toegepast (behandeling met gesloten deuren in het belang van de goede zeden, de openbare orde, de veiligheid van de staat, alsmede indien de belangen van minderjarigen, of de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de verdachte, andere procesdeelnemers of anderszins bij de zaak betrokkenen dit eisen). Van het onderzoek in raadkamer wordt een proces-verbaal opgemaakt ([art. 25 Sv](#)). Raadkamerzaken betreffende economische delicten worden behandeld door de economische raadkamer (HR 27 november 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BB8752](#)). Niet naleving van deze voorschriften leidt in beginsel tot nietigheid van de behandeling en de beschikking (vgl. HR 31 augustus 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AQ1084](#), HR 19 december 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AZ1667](#), HR 12 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL8796](#) en HR 27 november 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX5512](#)).
- Uit [art. 21 lid 1 en lid 4 Sv](#) volgt dat art. 316 Sv ook van toepassing is bij de behandeling in raadkamer van een klaagschrift als bedoeld in [art. 552a Sv](#). Op grond van [art. 316 lid 2 Sv](#) kan met instemming van het OM en de klager een van de rechters die over het klaagschrift oordelen als (gedelegeerd) rechter-commissaris worden aangewezen met het oog op het horen van getuigen of deskundigen. Deze kan vervolgens - behoudens het in het geval bij het horen van getuigen of deskundigen is bepaald dat de verdachte of diens raadsman daarbij niet

tegenwoordig mag zijn ([art. 316 lid 2 Sv](#)) - aan de verdere behandeling van het klaagschrift blijven deelnemen. De instemming kan ook stilzwijgend worden gegeven en kan worden afgeleid uit de proceshouding die partijen hebben aangenomen na de aanwijzing van de rechter-commissaris. Zie HR 11 september 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BW8781](#) en HR 11 september 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BX4295](#), NJ 2012, 691.

- Het openbaar ministerie dient de op de (beklag)zaak betrekking hebbende stukken te overleggen aan de rechtbank ([art. 23 lid 5 Sv](#)). Procesdeelnemers zijn bevoegd van de inhoud van deze stukken kennis te nemen. [Art. 32 Sv](#) is op de procedure niet van toepassing. Uit [art. 23 lid 6 Sv](#) volgt dat het onderzoeksbelang eraan in de weg kan staan dat bepaalde stukken aan de raadkamer worden overgelegd (zie bijvoorbeeld HR 4 december 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BY2839](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BY4985](#) en PHR 12 februari 2019, [ECLI:NL:PHR:2019:326](#)). Zie over het belang om over de onjuiste toepassing van deze voorschriften te klagen HR 14 april 2020, [ECLI:NL:HR:2020:659](#). Indien relevante stukken ontbreken, mag van het openbaar ministerie worden verwacht dat deze aan het dossier van de beklagzaak worden toegevoegd. Zie over de gelegenheid die daartoe aan het openbaar ministerie moet worden geboden HR 24 januari 2017, [ECLI:NL:HR:2017:72](#). De beklagrechter kan op grond van [art. 23 lid 1 Sv](#) aan het openbaar ministerie ook het bevel geven om (nadere) stukken over te leggen. Zo nodig houdt de beklagrechter het onderzoek in raadkamer aan. Het openbaar ministerie is op grond van [artikel 23 lid 5 Sv](#) gehouden om aan dit bevel gevolg te geven. Laat het openbaar ministerie dat na, dan kan de beklagrechter die omstandigheid betrekken bij de beoordeling van het klaagschrift (vgl. HR 24 november 1998, [ECLI:NL:HR:1998:ZD1433](#) en HR 15 maart 2022, [ECLI:NL:HR:2022:376](#)). Gaat het om stukken die essentieel zijn voor de onderbouwing van een klaagschrift (bijvoorbeeld omdat de rechtmatigheid van de beslaglegging daarin wordt betwist, maar de stukken waaruit de onrechtmatigheid zou kunnen blijken niet aan het beklagdossier zijn toegevoegd), dan mogen aan die onderbouwing niet al te hoge eisen worden gesteld (vgl. de conclusie van A-G Vellinga bij HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8735](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BU8737](#)). In bepaalde gevallen mag een last tot het aannemelijk maken van de feitelijke grondslag van een beklag niet uitsluitend op de klager worden gelegd (HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU8735](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BU8737](#)).
- In raadkamerprocedures kan de procesdeelnemer die bij de behandeling door de raadkamer niet is verschenen, zich laten vertegenwoordigen door een raadsman of advocaat mits deze verklaart daartoe uitdrukkelijk te zijn gemachtigd, onverminderd de bevoegdheid van de raadkamer te bevelen dat de procesdeelnemer in persoon zal verschijnen in geval zij het wenselijk acht dat hij bij de behandeling aanwezig is. Nu [art. 23 lid 3 Sv](#) uitsluitend spreekt over de bijstand door een raadsman of advocaat en het wettelijk stelsel onvoldoende aanknopingspunten bevat voor een ander oordeel, heeft als uitgangspunt te gelden dat van bijstand door een derde in beginsel geen sprake kan zijn, laat staan van vertegenwoordiging door een derde (HR 26 april 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BO1633](#) en HR 17 mei 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BN7749](#)).
- Als degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen, niet dezelfde persoon is als de klager en deze persoon geen afstand heeft gedaan van het voorwerp dan zendt de griffier van het gerecht dat tot afdoening bevoegd is, aan degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen onverwijld een afschrift van het klaagschrift en deelt hem mee dat hij zijnerzijds een klaagschrift kan indienen ([art. 552a Sv](#)).
- Als een ander dan de klager als belanghebbende moet worden aangemerkt, mag de rechter niet treden in de beoordeling van het klaagschrift zonder dat die belanghebbende – indien deze bekend is of gemakkelijk traceerbaar – in de gelegenheid is gesteld om te worden gehoord en desgewenst zelf een klaagschrift in te dienen (HR 8 juli 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC8667](#), NJ 2008, 629 en HR 6 januari 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG4193](#)). De belanghebbende moet tijdig op de hoogte worden gesteld van een ingediend klaagschrift en de mogelijkheid worden geboden om zelf een klaagschrift in te dienen dan wel in raadkamer te worden gehoord. Van een redelijke termijn voor het aanwenden van die procedurele mogelijkheden is geen sprake als de belanghebbende twee dagen voor de raadkamerbehandeling op de hoogte wordt gesteld van de behandeling van het ingediende klaagschrift (HR 5 april 2016, [ECLI:NL:HR:2016:564](#)). Zie HR 12 juni 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BW7955](#) voor een voorbeeld waarin het overslaan van deze stap geen gevolgen had.

- Hoewel de wettelijke regeling van de raadkamerprocedure geen rechtsgevolg verbindt aan het verzuim te beslissen op een verzoek tot aanhouding van de behandeling in raadkamer, kan het ontbreken van zo'n beslissing onder omstandigheden vanwege de strijd met een goede procesorde wel grond opleveren voor vernietiging van de beschikking. Daarbij is vooral van belang of het verzoek is gemotiveerd en zo ja, op welke gronden het berust (HR 18 april 2023, [ECLI:NL:HR:2023:615](#)).
- [Art. 6 EVRM](#) is in beginsel niet van toepassing op de beklagprocedure aangezien in deze procedure geen rechten of verplichtingen van burgerrechtelijke aard worden vastgesteld. Ook Salduz werkt (om die reden) niet door in beklagzaken ex [art. 552a Sv](#) (HR 6 september 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ8028](#), NJ 2011, 417). Dat betekent dat verklaringen na een Salduz-verzuim wel kunnen worden gebruikt in een [art. 552a Sv](#) zaak. Op de beklagprocedure zijn wel de beginselen van een behoorlijke procesorde van toepassing (zie HR 30 oktober 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BU7369](#)).

De positie van de derde belanghebbende

- Op het openbaar ministerie ([art. 552ca Sv](#)) en de rechter ([art. 552a lid 5 Sv](#)) rust de plicht om, alvorens de laatste op een klaagschrift als bedoeld in [art. 552a Sv](#) beslist, aan de hand van de hem ter beschikking staande gegevens na te gaan of een ander dan de klager als belanghebbende moet worden aangemerkt. Is dat het geval dan mag de rechter niet treden in de beoordeling van het klaagschrift zonder dat die belanghebbende – indien deze bekend is of gemakkelijk traceerbaar – in de gelegenheid is gesteld om te worden gehoord en om desgewenst zelf een klaagschrift in te dienen (HR 8 juli 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC8667](#), NJ 2008, 629, HR 6 januari 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG4193](#)), HR 18 juni 2019, [ECLI:NL:HR:2019:966](#) en HR 12 oktober 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1416](#)). De wetgever heeft daarmee beoogd de teruggave aan de rechthebbende te bevorderen. Zie over de (strengere) eisen waaraan een kennisgeving aan de belanghebbende moet voldoen HR 24 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BT8915](#). De enkele kennisgeving van de datum en de tijd van de behandeling van het klaagschrift voldoet niet aan de eisen zoals gesteld in [art. 552a lid 5 Sv](#). In ieder geval moet voor de derde belanghebbende duidelijk zijn dat de klager de gelegenheid heeft te worden gehoord.
- De wet kent in het kader van de beklagprocedure niet de mogelijkheid van een last tot teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen aan een ander dan degene die het klaagschrift strekkende tot teruggave heeft ingediend (HR 26 november 2002, [ECLI:NL:HR:2002:AE6595](#); HR 19 juni 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA0482](#), NJ 2007, 358; HR 19 juni 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA0514](#), NJ 2007, 361 en HR 15 december 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BJ9900](#)). De wet kent evenmin de mogelijkheid om op verzoek van een belanghebbende teruggave van het inbeslaggenomene aan een ander te gelasten (HR 2 april 1991, [ECLI:NL:HR:1991:ZC8769](#), NJ 1991, 633; HR 25 juni 2002, [ECLI:NL:HR:2002:AE2644](#) en HR 7 september 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AP1533](#), NJ 2004, 593). De rechter die dient te beslissen op een klaagschrift als bedoeld in [art. 552a Sv](#), strekkende tot teruggave van op de voet van [art. 94 Sv](#) of [art. 94a Sv](#) inbeslaggenomen voorwerpen, heeft niet de bevoegdheid ten behoeve van de rechthebbende de bewaring van die voorwerpen te gelasten, omdat een met [art. 116](#) of [353 Sv](#) vergelijkbare regeling ontbreekt (HR 31 maart 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BH1478](#), NJ 2009, 178).

De juridische basis van het beslag

- Om de juiste beoordelingsmaatstaf te kunnen hanteren, dient ten tijde van de behandeling in raadkamer duidelijk te zijn welke bepaling of bepalingen ([94 Sv](#), [94a Sv](#) of beide) aan het beslag ten grondslag ligt of liggen. Van het openbaar ministerie mag worden verwacht dat die duidelijkheid wordt verschaft. De rechter mag op zijn beurt niet in het midden laten op welke grond het beslag is gelegd en moet deze grondslag in zijn beschikking duidelijk gemotiveerd vaststellen (vgl. HR 6 maart 2007, [ECLI:NL:HR:2007:AZ6174](#) en HR 12 juni 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA2565](#), NJ 2007, 348 respectievelijk HR 5 september 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AU5723](#) en HR 5 september 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AU6712](#), NJ 2006, 612; zie ook HR 3 april 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BV6978](#)). Een door het openbaar ministerie voorgenomen wijziging van de grondslag van het beslag van [art. 94](#) naar [art. 94a Sv](#) is onvoldoende om het beklag ongegrond te verklaren. Om het beslag te kunnen handhaven, moet daadwerkelijk sprake zijn van een op de voet van [art. 94a Sv](#) gelegd beslag (HR 22 mei 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA1637](#)). Waar nodig (als bijvoorbeeld duidelijk is dat [art. 94 Sv](#) niet, maar [art. 94a Sv](#) wel een grond voor het beslag zou bieden) kan de rechter de beslissing op

het beklag aanhouden teneinde het openbaar ministerie in de gelegenheid te stellen het voornemen alsnog uit te voeren. Voorwaardelijke (on)gegrondverklaring/teruggave in afwachting van de uitkomst van dit voornemen is overigens niet mogelijk (HR 12 november 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1692](#) en HR 4 februari 2020, [ECLI:NL:HR:2020:186](#)).

- Bij inbeslagneming op basis van [art. 94 Sv](#) staat centraal de waarheidsvinding (HR 11 maart 2008, [ECLI:NL:HR:2008:BC6224](#)), ook wat betreft het aantonen van wederrechtelijk verkregen voordeel als bedoeld in [art. 36e Sr](#), en het verwijderen uit het maatschappelijk verkeer van voorwerpen waarvan de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen.
- Bij inbeslagneming op basis van [art. 94a Sv](#) gaat het om conservatoir beslag, waarmee in geval van verdenking van of veroordeling wegens een misdrijf waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, beoogd wordt een verhaalsmogelijkheid zeker te stellen in verband met een eventueel op te leggen geldboete of ontnemingsmaatregel of, in geval van verdenking van een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vierde categorie kan worden opgelegd, in verband met een op te leggen schadevergoedingsmaatregel.

Rechtshulpverzoeken

- [Artikel 5.1.11 Sv](#) bevat ten behoeve van de bruikbaarheid van de beklagregeling van [art. 552a Sv](#) in geval van beklag tegen inbeslagneming van voorwerpen en vorderen van gegevens op basis van een rechtshulpverzoek enkele aanvullende regels. Als uitgangspunt geldt dat de betrokkene (degene tegen wie de bevoegdheid van inbeslagneming of vorderen van gegevens wordt ingezet) wordt geattendeerd op de mogelijkheid om een rechtsmiddel in te stellen.
- Indien de officier van justitie redenen heeft om aan te nemen dat een inbeslaggenomen voorwerp niet uitsluitend aan de beslagene toebehoort of gevorderde gegevens in overwegende mate betrekking hebben op andere personen dan de degene bij wie deze zijn gevorderd, doet hij de nodige naspeuringen naar deze directe belanghebbenden in Nederland teneinde hen een kennisgeving bedoeld in [art. 5.1.11 lid 1 Sv](#) te doen toekomen. Het gaat daarbij om een inspanningsverplichting om directe belanghebbenden te vinden, te weten personen die eigenaar zijn van het inbeslaggenomen voorwerp, of personen op wie de gevorderde gegevens in overwegende mate betrekking hebben (bijvoorbeeld de persoon van wie bij een aanbieder de inhoud van zijn mailaccount wordt gevorderd).
- De kennisgeving blijft achterwege, indien het verzoek om rechtshulp geheim moet blijven. Dit kan blijken uit een expliciet verzoek van de autoriteiten van de verzoekende staat tot geheimhouding van het verzoek, of uit de aard van het verzoek (bijvoorbeeld toepassing van opsporingsbevoegdheden die per definitie op heimelijke wijze plaatsvinden, zoals een telefoontap, maar ook het vorderen van transactiegegevens over een bepaalde cliënt bij een bank en onderzoek naar bepaalde ernstige vormen van criminaliteit dat – om het te doen slagen – vanzelfsprekend geheimhouding verlangt).
- De toetsing van de beklagrechter in verband met de rechtmatigheid van het beslag en de voortduring van het beslag, zal in geval van inbeslagneming op grond van een verzoek om rechtshulp mede de vraag omvatten of aan de eisen van verdrag en wet is voldaan, en of anderszins geen fundamentele beginselen zijn geschonden (vgl. HR 19 maart 2002, [ECLI:NL:HR:2002:ZD2927](#) en HR 22 mei 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BV9212](#)). Zie in dit verband met betrekking tot de afgifte van geheimhouderstukken HR 2 juni 2015, [ECLI:NL:HR:2015:1450](#). Het beklag over de rechtmatigheid van de inbeslagneming dan wel voortduring van het beslag kan tevens betrekking hebben op de gevolgen van de eventuele overdracht. Gegrondverklaring van het beklag kan in dat licht dan ook een verbod op de overdracht omvatten. In [artikel 5.1.11 lid 3 Sv](#) is bepaald dat de rechter geen onderzoek verricht naar de gronden voor het uitvaardigen van het rechtshulpverzoek dat heeft geleid tot de toepassing van de bevoegdheid met betrekking tot welke het klaagschrift is ingediend.

Inhoud en bekendmaking beschikking/proces-verbaal

De beschikking dient gemotiveerd te zijn en ook overigens te voldoen aan de eisen die aan beschikkingen worden gesteld ([art. 24 Sv](#)). De beslissing moet – ook in het licht van hetgeen voor de raadkamer is aangevoerd – niet onbegrijpelijk zijn (vgl. HR 11 september 2007, [ECLI:NL:HR:2007:BA6558](#)). Er moet kunnen worden vastgesteld dat de beslissing berust op een juiste toepassing van het recht. De redenen van het niet volgen van een op zichzelf relevant verweer moeten uit de beschikking volgen (HR 4 september 2007,

[ECLI:NL:HR:2007:BA3132](#) en HR 23 mei 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AV7944](#) en [ECLI:NL:HR:2006:AV4159](#)). Als meer dan één klaagschrift is ingediend, worden meestal afzonderlijke beschikkingen opgemaakt (1. beklag gegrond en last tot teruggave aan klager, 2. e.v.: beklag ongegrond). Er kan echter ook één beschikking worden opgemaakt (HR 3 november 1970, DD 71/048, HR 29 mei 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BW6674](#) en [ECLI:NL:HR:2012:BW6675](#) en HR 17 december 2013, [ECLI:NL:HR:2013:2025](#)). Soms kan dat wenselijk zijn (HR 6 september 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ8215](#) en HR 31 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BS7974](#)). Wanneer door verschillende partijen afzonderlijk klaagschriften zijn ingediend die betrekking hebben op hetzelfde inbeslaggenomen voorwerp, verdient het voor evenwichtige en doelmatige afdoening van zulke zaken aanbeveling dat de rechter bevordert dat dergelijke klaagschriften gevoegd worden behandeld en vervolgens in één beschikking worden beoordeeld, zodat een daartegen gericht beroep ook de beslissing kan betreffen t.a.v. andere belanghebbenden (PHR 2 oktober 2018, [ECLI:NL:PHR:2018:1305](#)). Zie ook HR 6 september 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BQ8215](#) en HR 31 januari 2012, [ECLI:NL:HR:2012:BS7974](#).

- Van het onderzoek in raadkamer wordt op straffe van nietigheid een proces-verbaal opgemaakt (HR 31 augustus 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AQ1084](#), HR 19 december 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AZ1667](#) en HR 7 januari 2025, [ECLI:NL:HR:2025:26](#), zie voor een uitzondering de conclusie 23 januari 2018, [ECLI:NL:PHR:2018:22](#)). Dit proces-verbaal behelst een zakelijke weergave van de inhoud van de afgelegde verklaringen ([art. 25 lid 1 Sv](#)). Daaraan worden geen hoge eisen gesteld. Van de procesdeelnemer die wenst dat enige opgave in eigen woorden zal worden opgenomen in het proces-verbaal mag worden verlangd dat hij of zij zich beroept op [art. 25 lid 2 Sv](#) (HR 30 maart 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BK7077](#)).
- Op grond van [art. 24 lid 1 Sv](#) geschieden zowel de behandeling van het beklag als het uitspreken van de beschikking op straffe van nietigheid in het openbaar (HR 19 december 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AZ1667](#)). Als het proces-verbaal van de behandeling van het klaagschrift niet inhoudt dat deze in het openbaar heeft plaatsgevonden, moet het ervoor worden gehouden dat dit in strijd met [art. 552a lid 6 Sv](#) niet is gebeurd (HR 4 december 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2237](#)). Als evenmin blijkt dat toepassing is gegeven aan [art. 22 lid 2 en lid 3 Sv](#) (bevel tot behandeling achter gesloten deuren), leidt de beschikking aan nietigheid (HR 5 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN2308](#), HR 12 oktober 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BL8796](#), HR 8 november 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BT2087](#) en HR 12 maart 2019, [ECLI:NL:HR:2019:344](#)). Een kennelijke mislag in het proces-verbaal op dit punt is herstelbaar (HR 4 oktober 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP0207](#)). Herstel is ook mogelijk als niet blijkt dat de beschikking in het openbaar is uitgesproken (HR 16 november 2010, [ECLI:NL:HR:2010:BN8214](#)), HR 15 december 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BJ7799](#), HR 18 april 2017, [ECLI:NL:HR:2017:707](#) en HR 2 oktober 2018, [ECLI:NL:HR:2018:1814](#)).
- De beslissing van de meervoudige raadkamer op het beklag ex art. 552a Sv moet zijn ondertekend door de voorzitter en de griffier en bij ontstentenis van de voorzitter door één van de andere rechters ([art. 24 lid 2 en lid 3 Sv](#)). Zie over de gevolgen van gebreken in de ondertekening HR 11 december 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2291](#) en [ECLI:NL:HR:2018:2292](#).
- Volgens [art. 24 lid 4 Sv](#) moet een beschikking van de raadkamer aan de verdachte en andere procesdeelnemers worden toegezonden, tenzij anders is bepaald. Op grond van [art. 552d lid 1 Sv](#) moet de beschikking aan klager(s) worden betekend in verband met de rechtsmiddeltermijn die bij de betekening aanknoopt ([art. 552d lid 2 Sv](#)).

Rechtsmiddel

- Tegen de beschikking op het klaagschrift staat voor klager en het OM cassatie open ([art. 552d lid 2 Sv](#)). Andere belanghebbenden die niet zelf in eerste instantie een klaagschrift hebben ingediend kunnen niet in cassatie gaan ([art. 445 Sv](#) jo [552d Sv](#), vgl. HR 26 november 1991, DD 92/227 en HR 3 februari 2004, [ECLI:NL:HR:2004:AO0610](#)).
- Tegen het uitblijven van een beschikking op het klaagschrift staat geen beroep in cassatie open (HR 13 maart 2018, [ECLI:NL:HR:2018:338](#)).
- Het [Procesreglement Hoge Raad der Nederlanden](#) is op de cassatieprocedure van toepassing (HR 25 januari 2022, [ECLI:NL:HR:2022:77](#) in samenhang met [ECLI:NL:PHR:2021:1125](#)).

(Op)nieuw beklag

- Zolang het beslag duurt, kunnen nieuwe beklagen worden ingediend. Dat leidt alleen tot niet-ontvankelijkheid als daarin enkel een beroep wordt gedaan op feiten en/of omstandigheden waarop de klager in een eerder klaagschrift of bij de behandeling daarvan een beroep heeft gedaan (vgl. HR 31 maart 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BH1478](#), NJ 2009, 178 en HR 31 januari 2023, [ECLI:NL:HR:2023:81](#) en [ECLI:NL:HR:2023:128](#)).

Verhouding tot civiele rechter

- De civiele rechter heeft slechts een beperkte taak bij een strafvorderlijk beslag. Zijn taak is wat betreft vorderingen tegen de staat beperkt tot die situaties die niet door [art. 552a Sv](#) worden bestreken (zoals vorderingen strekkende tot vergoeding van schade ten gevolge van inbeslagneming of bewaring tijdens het beslag en vorderingen tot uitkering van wettelijke rente) of spoedeisende situaties.¹¹
- Wanneer de termijn voor het doen van beklag op grond van art. 552a Sv is verlopen, kan tegen het treffen van verhaalsmaatregelen ter zake van een voorwerp dat op grond van art. 94a Sv conservatoir in beslag is genomen, bij burgerlijke rechter worden opgekomen (vgl. [art. 574 lid 1 en lid 3 Sv](#) en [art. 438 Rv](#)). Zie HR 29 januari 2019, [ECLI:NL:HR:2019:135](#).

Vergoeding van kosten van rechtsbijstand beklagprocedure

- Hetgeen hierna wordt overwogen met betrekking tot [art. 591 lid 2 en 5 \(oud\) Sv](#) in verbinding met [art. 591a lid 2 en 4 \(oud\) Sv](#) geldt ook voor het huidige [art. 529 lid 2 en 5 Sv](#) in verbinding met [art. 530 lid 2 en 4 Sv](#) (HR 16 juni 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1056](#)).
- [Art. 591 lid 2 en 5 \(oud\) Sv](#) in verbinding met [art. 591a lid 2 en 4 \(oud\) Sv](#) voorziet specifiek in de mogelijkheid van vergoeding van de kosten van een raadsman voor het indienen van een klaagschrift als bedoeld in [art. 552a Sv](#). Een verzoek tot toekenning van een dergelijke vergoeding kan, gelet op het van overeenkomstige toepassing verklaarde tweede lid van [art. 591 \(oud\) Sv](#), worden ingediend "binnen drie maanden na het eindigen van de zaak". Op grond van het eveneens van overeenkomstige toepassing verklaarde [art. 591a lid 2 \(oud\) Sv](#) moet daarbij worden gedacht aan zaken die eindigen met een gegrondverklaring van het klaagschrift (HR 3 februari 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BG2191](#)).
- Indien het beklag in een procedure op grond van [art. 552a Sv](#) ongegrond is verklaard, geldt de bijzondere regeling van [art. 591 lid 5 \(oud\) Sv](#) in verbinding met [art. 591a lid 4 \(oud\) Sv](#) niet. In een na afloop van die beklagprocedure op grond van die bepalingen ingediend verzoek tot vergoeding van de ten behoeve van de beklagprocedure gemaakte kosten van de raadsman zal de betrokkene dus niet-ontvankelijk moeten worden verklaard.
- De in [art. 591a lid 4 \(oud\) Sv](#) in verbinding met [art. 591 lid 5 \(oud\) Sv](#) voorziene, bijzondere procedures, zoals die van de [artikelen 552a](#) tot en met [552b Sv](#), kenmerken zich niet daardoor dat zij steeds gekoppeld zijn aan de strafzaak tegen de betrokkene waarin zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid wordt vastgesteld (HR 22 september 2015, [ECLI:NL:HR:2015:2756](#) en [ECLI:NL:HR:2015:2757](#)). Indien na afloop van een strafzaak die - met last tot teruggave van het inbeslaggenomen voorwerp - is geëindigd zonder oplegging van straf of maatregel en zonder dat toepassing is gegeven aan art. 9a Sr (bijvoorbeeld omdat de verdachte wordt vrijgesproken), een verzoek wordt gedaan tot vergoeding van de kosten van de raadsman, de vergoeding van die kosten zich niet kan uitstrekken tot de kosten die ten behoeve van de beklagprocedure zijn gemaakt. In dat geval in zoverre niet voldaan aan het vereiste dat de desbetreffende kosten "in rechtstreeks verband staan met een strafzaak tegen een gewezen verdachte", omdat de teruggave van het inbeslaggenomen goed in de strafzaak losstaat van het verloop van de beklagprocedure en derhalve niet (voldoende) samenhangt met de verleende rechtsbijstand ten behoeve van de beklagprocedure (HR 16 juni 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1056](#)).
- Redelijke uitleg van de wet brengt volgens de Hoge Raad mee dat de toepasselijkheid van de bijzondere regeling van [art. 591 lid 5 \(oud\) Sv](#) in verbinding met [art. 591a lid 4 \(oud\) Sv](#) niet is uitgesloten in gevallen waarin een op grond van [art. 552a Sv](#) ingediend klaagschrift vóór de behandeling daarvan heeft geleid tot een beslissing tot teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp, waarna het klaagschrift is ingetrokken en een behandeling daarvan en een rechterlijke beslissing daarover zijn uitgebleven. In dit geval, dat in materiële zin is gelijk te stellen met de situatie waarin het beklag gegrond is verklaard, kan de betrokkene tot drie maanden na de beslissing tot teruggave een verzoek doen tot vergoeding van de kosten van zijn raadsman (HR 16 juni 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1056](#)).

¹¹ J.J. van der Helm, Civielrechtelijke problemen bij strafvorderlijk beslag, Overheid en Aansprakelijkheid 2013, p. 18-24.

Beklagprocedure in het kader van een Europees Onderzoeksbevel (EOB)

De procedure van [art. 552a Sv](#) is ook van toepassing op een beklag tegen inbeslagneming ter uitvoering van een EOB ([art. 5.4.10 lid 1 Sv](#)).¹² De procedureregels en beoordeling van een dergelijk beklag verschillen echter op onderdelen van de reguliere beklagprocedure (zie voor een uitgebreide uiteenzetting van het juridisch kader HR 21 december 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1940](#)).

Ten aanzien van de **termijn waarbinnen het beklag moet zijn gedaan** is het volgende van belang.

De betrokkene bij wie in het kader van uitvoering van een EOB voorwerpen in beslag zijn genomen wordt, indien de geheimhouding van het onderzoek daardoor niet in het gedrang komt, in kennis gesteld van zijn bevoegdheid om binnen veertien dagen na kennisgeving een klaagschrift ingevolge artikel 552a in te dienen bij de rechtbank ([art. 5.4.10 lid 1 Sv](#)). Overschrijding van deze termijn betekent in de regel dat het klaagschrift niet-ontvankelijk wordt verklaard. Onder omstandigheden blijft echter dat rechtsgevolg achterwege.

Dat is bijvoorbeeld het geval als door of namens het openbaar ministerie de kennisgeving aan de betrokkene of de directe belanghebbende is gedaan, maar een gebrek aan die kennisgeving verhindert dat het klaagschrift tijdig wordt ingediend. Zo'n geval kan zich voordoen als de betrokkene of de directe belanghebbende niet (op de juiste wijze) is ingelicht over de in [art. 5.4.10 lid 1 Sv](#) bedoelde termijn van veertien dagen waarbinnen het klaagschrift moet worden ingediend, bijvoorbeeld omdat die termijn niet is vermeld op de kennisgeving (vgl. HR 19 april 2022, [ECLI:NL:HR:2022:580](#)) of omdat uit de kennisgeving niet blijkt wanneer die termijn is aangevangen (zie hierover ook de conclusie van 7 januari 2025, [ECLI:NL:PHR:2025:24](#)).

Verder kan het gaan om het geval waarin niet een gebrek aan de kennisgeving kleeft, maar waarin als gevolg van (andersoortige) aan de klager niet toe te rekenen omstandigheden de klager niet, althans niet voor het verstrijken van de in [art. 5.4.10 lid 1 Sv](#) genoemde termijn, bekend was met de uitvoering van het EOB en de in dat verband (zo mogelijk) gedane kennisgeving. Van dergelijke omstandigheden kan sprake zijn als het OM geen kennisgeving aan de betreffende persoon heeft kunnen doen (bijvoorbeeld vanwege onbekendheid met die persoon), maar die persoon langs andere weg op de hoogte is geraakt van de uitvoering van het EOB. In zo'n geval moet het klaagschrift worden ingediend binnen veertien dagen nadat zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat de betreffende persoon met de uitvoering van het EOB bekend is geworden. Daarbij moet het gaan om een klager die kan worden aangemerkt als betrokkene in de zin van [art. 5.4.10 lid 1 Sv](#), of als directe belanghebbende als bedoeld in [art. 5.4.10 lid 2 Sv](#) (HR 6 februari 2024, [ECLI:NL:HR:2024:177](#)).

Ten aanzien van de **inhoudelijke beoordeling van het beklag** is het volgende van belang.

Het systeem van het EOB is gestoeld op het beginsel van wederzijdse erkenning. Dat brengt met zich dat de ruimte om af te zien van erkenning en tenuitvoerlegging van een EOB beperkt is. Alleen als één van de in Richtlijn 2014/41/EU opgenomen weigeringsgronden van toepassing is, wordt erkenning en uitvoering van een EOB geweigerd (vgl. art. 9 en 11 [Richtlijn 2014/41/EU](#) en de preambule onder 11, alsmede [art. 5.4.4 Sv](#)). Het is aan de uitvaardigende staat om te beoordelen of er grond bestaat een EOB uit te vaardigen (vgl. art. 6 [Richtlijn 2014/41/EU](#)). Ook is het aan de uitvaardigende staat om te bepalen welke onderzoeksbevoegdheid het meest geschikt is voor de bewijsverkrijging en of de toepassing van die bevoegdheid proportioneel is gelet op de ernst van het strafbare feit (vgl. art. 5 lid 1 en 6 [Richtlijn 2014/41/EU](#) en de preambule onder 11), behoudens voor zover [Richtlijn 2014/41/EU](#) ruimte laat aan de uitvoerende staat om de keuze van of de wijze van toepassing van een bevoegdheid te bepalen (vgl. onder meer artikel 10 [Richtlijn 2014/41/EU](#)). De materiële gronden voor het uitvaardigen van het EOB kunnen alleen in de uitvaardigende staat worden aangevochten (artikel 14 lid 2 [Richtlijn 2014/41/EU](#)).

Wat betekent dit voor de beklagprocedure?

Bij de behandeling van een klaagschrift tegen inbeslagneming ter uitvoering van een EOB doet de beklagrechtster geen onderzoek naar de gronden voor het uitvaardigen van het EOB, waarvan de uitvoering heeft geleid tot indiening van het klaagschrift ([art. 5.4.10 lid 3 Sv](#)). De beklagrechtster toetst

¹² N.b. in [art. 5.4.10 lid 3 Sv](#) is ten gevolge van een vernumming van [art. 552a Sv](#) ten onrechte [art. 552a lid 7 Sv](#) niet van overeenkomstige toepassing verklaard. De behandeling vindt echter in beginsel ook in deze procedure plaats in het openbaar (HR 4 juli 2023, [ECLI:NL:HR:2023:1011](#)).

evenmin de proportionaliteit van de inbeslagneming en van de daarop volgende overdracht van voorwerpen die het bewijsmateriaal vormen waarop het EOB betrekking heeft (HR 23 juni 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1108](#), HR 21 december 2021, [ECLI:NL:HR:2021:1940](#) en HR 5 april 2022, [ECLI:NL:HR:2022:511](#)). In [art. 5.4.7 lid 1 Sv](#) is bepaald dat de eisen die in het Wetboek van Strafvordering worden gesteld aan de toepassing van de bevoegdheden in het kader van een Nederlands onderzoek en die betrekking hebben op een beoordeling de proportionaliteit of het onderzoeksbelang, buiten beschouwing worden gelaten. De materiële gronden voor het uitvaardigen van het EOB – waaronder de rechtmatigheid en de proportionaliteit van de inbeslagneming in het licht van de beperking van het ongestoorde genot van het eigendom als gevolg van inbeslagneming – kunnen wel in de uitvaardigende staat worden aangevochten (vgl. art 14 lid 2 [Richtlijn 2014/41/EU](#)).

Ter beoordeling aan de beklagrechter staat wel of zich – gelet op [art. 5.4.3](#), [5.4.4](#) en [5.4.6 Sv](#) – een grond voordoet voor het weigeren van de erkenning of de uitvoering van het EOB, dan wel voor uitstel van de erkenning of de uitvoering van het EOB. Zo dient op grond van [art. 5.4.4 lid 2 Sv](#) in beginsel – d.w.z. behoudens de in deze bepaling omschreven uitzondering – te worden voldaan aan het vereiste van dubbele strafbaarheid (HR 23 juni 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1108](#)). Daarnaast kan de beklagrechter in voorkomende gevallen ook beoordelen of de bevoegdheid waarmee uitvoering is gegeven aan het EOB, rechtmatig is toegepast. De rechter moet zich daarbij beperken tot een onderzoek naar de formaliteiten waaraan de inbeslagneming moet voldoen. Verweren die raken aan de rechtmatigheid van het voortduren van het beslag moeten, gelet op het beginsel van wederzijdse erkenning, door de rechter van de uitvoerende staat buiten beschouwing worden gelaten ([ECLI:NL:HR:2021:1940](#)). Bij deze beoordeling moet de rechter uitgaan van de stand van zaken ten tijde van de behandeling van het klaagschrift (vgl. HR 3 april 2018, [ECLI:NL:HR:2018:502](#) en HR 7 november 2023, [ECLI:NL:HR:2023:1519](#)).

In uitzonderlijke gevallen kunnen de beperkingen op het recht op (ongestoord genot van) eigendom die voortvloeien uit een inbeslagneming op grond van een EOB, grond vormen voor het door Nederland als uitvoerende staat weigeren van de erkenning of uitvoering van dat EOB overeenkomstig [art. 5.4.4 lid 1 Sv](#). Van zo'n uitzonderlijk geval zal sprake zijn als door of namens de klager voldoende onderbouwd is aangevoerd dat de bescherming van het door artikel 1 Eerste Protocol EVRM en artikel 17 Handvest gewaarborgde recht op (ongestoord genot van) eigendom evident tekortschiet komt de rechter vervolgens tot het oordeel dat de bescherming van het door artikel 1 Eerste Protocol EVRM en artikel 17 Handvest gewaarborgde recht op (ongestoord genot van) eigendom in de uitvaardigende staat evident zou tekortschieten als uitvoering wordt gegeven aan het EOB, dan doet zich de situatie voor dat er een gegronde reden is om aan te nemen dat de uitvoering van het EOB niet verenigbaar is met de verplichtingen die overeenkomstig artikel 6 VEU en het Handvest op Nederland als uitvoerende staat rusten (HR 16 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:604](#)).

Verder staat in deze klaagschriftprocedure ter beoordeling of de in beslag genomen voorwerpen het bewijsmateriaal betreffen waarop het EOB betrekking heeft en die de uitvaardigende autoriteit met dat bevel beoogt te verkrijgen (vgl. HR 18 mei 2021, [ECLI:NL:HR:2021:679](#) en HR 18 mei 2021, [ECLI:NL:HR:2021:744](#)). Daarbij is van belang dat de uitvaardigende staat het te verkrijgen bewijsmateriaal in het EOB globaal mag omschrijven, omdat het voor de uitvaardigende staat niet steeds op voorhand vaststaat welk bewijsmateriaal precies aanwezig is in de uitvoerende staat, terwijl het de autoriteiten van de uitvaardigende staat zijn die het best kunnen bepalen welke voorwerpen of gegevens relevant zijn voor het strafrechtelijk onderzoek aldaar.

Bij de beoordeling van een klaagschrift dat betrekking heeft op inbeslagneming op grond van een EOB is niet de vraag aan de orde of het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert. Aan het systeem van het EOB ligt immers ten grondslag dat met de uitvaardiging van een EOB het belang van strafvordering in de uitvaardigende staat – in de zin van het belang van de uitvaardigende staat bij de uitvoering van het EOB en de overdracht van de resultaten daarvan ten behoeve van de strafrechtelijke procedure in de uitvaardigende staat – wordt verondersteld aanwezig te zijn.

Als de rechter tot de slotsom komt dat het klaagschrift gegrond is, volstaat de beklagrechter met het uitspreken van die beslissing tot gegrondverklaring van het beklag. De rechter geeft dan niet een 'daarmee overeenkomende last' zoals bedoeld in [art. 552a lid 10 Sv](#), nu in [art. 5.4.10 lid 3 Sv](#) niet dat tiende lid van [art. 552a Sv](#) van overeenkomstige toepassing is verklaard. (HR 6 februari 2024, [ECLI:NL:HR:2024:177](#)). Als de officier van justitie ten tijde van de beslissing tot gegrondverklaring van het beklag het ter uitvoering van het EOB vergaarde bewijsmateriaal op grond van [art. 5.4.9 lid 3 Sv](#) al aan de uitvaardigende autoriteit (voorlopig) ter beschikking had gesteld, zal hij de uitvaardigende autoriteit moet verzoeken – in overeenstemming met de in [art. 5.4.9 lid 3 Sv](#) genoemde voorwaarden – de terbeschikkingstelling te beschouwen als niet te hebben plaatsgevonden, de overgedragen resultaten niet (verder) te gebruiken en de betreffende voorwerpen te retourneren,

dan wel de betreffende gegevens te vernietigen. (Vgl. HR 21 juni 2022, [ECLI:NL:HR:2022:887](#), r.o. 4.3 en 4.5 en HR 6 februari 2024, [ECLI:NL:HR:2024:177](#))

Het voorgaande is ook van toepassing wanneer in een Nederlands onderzoek al inbeslagneming heeft plaatsgevonden en daartegen een klaagschrift op grond van artikel 552a Sv is ingediend, maar voorafgaand aan de behandeling daarvan een EOB ten aanzien van de betreffende inbeslaggenomen voorwerpen is uitgevaardigd. Het klaagschrift heeft dan betrekking op inbeslagneming op grond van dat EOB (HR 28 juni 2022, [ECLI:NL:HR:2022:965](#)).

In het geval dat het beklag wordt gedaan door een verschoningsgerechtigde, zijn de procedurele voorschriften van toepassing zoals uiteengezet in HR 15 december 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1970](#).

Er gelden voorts specifieke eisen met betrekking tot de geheimhouding van stukken. Uitgangspunt van artikel 19 van de [Richtlijn 2014/41/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken is dat de lidstaten de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de betrokken autoriteiten bij de tenuitvoerlegging van een EOB de geheimhouding van het onderzoek voldoende in acht nemen, en dat de uitvoerende autoriteit de geheimhouding van de feiten en de inhoud van het EOB garandeert. Tenzij uit het EOB of anderszins blijkt dat de uitvaardigende autoriteit de nakoming van die verplichting tot geheimhouding niet nodig acht, geldt deze verplichting ook in gevallen waarin na een kennisgeving als bedoeld in [art. 5.4.10 lid 1 Sv](#) op grond van [art. 552a Sv](#) een klaagschrift is ingediend.

Deze verplichting staat er niet aan in de weg dat het openbaar ministerie op grond van [art. 23 lid 5 Sv](#) alle op de zaak betrekking hebbende stukken moet overleggen en dat de raadkamer die over het klaagschrift moet oordelen van die stukken kennisneemt (vgl. HR 19 november 2024, [ECLI:NL:HR:2024:1685](#)). Wel zal deze verplichting doorgaans grond geven voor het oordeel dat het belang van het onderzoek ernstig wordt geschaad als de betrokkene en/of zijn raadsman kennis kunnen nemen van de stukken waaruit de inhoud van het EOB blijkt. In dat geval kan de raadkamer hun die kennisneming op de voet van [art. 23 lid 6 Sv](#) onthouden. Het belang van een effectieve rechtsbescherming van de betrokkene kan echter meebrengen dat het openbaar ministerie in die situatie eerst aan de uitvaardigende autoriteit de vraag voorlegt of er concrete bezwaren bestaan tegen kennisneming door de betrokkene van een bepaald stuk (HR 7 juli 2020, [ECLI:NL:HR:2020:1227](#) en [ECLI:NL:HR:2020:1228](#)). Bij de behandeling van het klaagschrift dat is ingediend op grond van [art. 5.4.10 lid 1](#) in verbinding met [art. 552a Sv](#), kan de betrokkene daartoe aan de raadkamer een verzoek doen op grond van [art. 23 lid 1 Sv](#). Als zo'n verzoek wordt gedaan, beoordeelt de raadkamer – mede op grond van de stukken waarvan de raadkamer kennisneemt – of daartoe de noodzaak bestaat. De rechter is niet gehouden de beslissing op het verzoek te motiveren als de verplichting tot geheimhouding jegens de uitvaardigende staat zich daartegen verzet (HR 22 april 2022, [ECLI:NL:HR:2022:653](#)).

Zie over de beklagprocedure in het kader van een EOB nader:

- J. van Eekelen en A. Schild, Rechtsbescherming na beslag gelegd ter uitvoering van een Europees onderzoeksbevel, NJB 2018, p. 3073-3077.

RELEVANTE WETTEKSTEN

Artikel [552a](#) Wetboek van Strafvordering *(laatstelijk gewijzigd bij [Stb. 2018, 322](#))*¹³

1. De belanghebbenden kunnen zich schriftelijk beklagen over inbeslagneming, over het gebruik van in beslag genomen voorwerpen, over het uitblijven van een last tot teruggave, over het al dan niet toepassen van de in artikel 116, vierde lid, neergelegde bevoegdheid, over de vordering van gegevens, over het bevel toegang te verschaffen tot een geautomatiseerd werk of delen daarvan, tot een gegevensdrager of tot versleutelde gegevens dan wel kennis omtrent de beveiliging daarvan ter beschikking te stellen, over de kennisneming of het gebruik van gegevens, vastgelegd tijdens een doorzoeking of op vordering verstrekt, over de kennisneming of het gebruik van gegevens, opgeslagen, verwerkt of overgedragen door middel van een geautomatiseerd werk en vastgelegd bij een onderzoek in zodanig werk, over de kennisneming of het gebruik van gegevens als bedoeld in de artikelen 100, 101 en 114, over de vordering gegevens te bewaren en beschikbaar te houden, alsmede over de ontoegankelijkmaking van gegevens, aangetroffen in een geautomatiseerd werk, bedoeld in de artikelen 125o en 126cc, vijfde lid, de opheffing van de desbetreffende maatregelen of het uitblijven van een last tot zodanige opheffing. De belanghebbenden kunnen zich voorts schriftelijk beklagen over een bevel tot het ontoegankelijk maken van gegevens, bedoeld in artikel 125p. Over het beklag, bedoeld in de vorige volzin, beslist het gerecht zo spoedig mogelijk.
2. De belanghebbenden kunnen schriftelijk verzoeken om vernietiging van gegevens, vastgelegd tijdens een doorzoeking of op vordering verstrekt.
3. Het klaagschrift of het verzoek wordt zo spoedig mogelijk na de inbeslagneming van de voorwerpen of de kennisneming of ontoegankelijkmaking van de gegevens of het bevel, bedoeld in de artikelen 125k en 125p, ingediend ter griffie van het gerecht in feitelijke aanleg, waarvoor de zaak wordt vervolgd of het laatst werd vervolgd. Het klaagschrift of het verzoek is niet ontvankelijk indien het is ingediend op een tijdstip waarop drie maanden zijn verstreken sedert de vervolgte zaak tot een einde is gekomen.
4. Indien een vervolging niet of nog niet is ingesteld wordt het klaagschrift of het verzoek zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen twee jaren na de inbeslagneming, kennisneming of ontoegankelijkmaking ingediend ter griffie van de rechtbank van het arrondissement, binnen hetwelk de inbeslagneming, kennisneming of ontoegankelijkmaking is geschied of het bevel, bedoeld in de artikelen 125k en 125p, is gegeven. De rechtbank is bevoegd tot afdoening tenzij de vervolging mocht zijn aangevangen voordat met de behandeling van het klaagschrift of het verzoek een aanvang kon worden gemaakt. In dat geval zendt de griffier het klaagschrift of het verzoek ter afdoening aan het gerecht, bedoeld in het vorige lid.
5. De griffier van het gerecht dat tot afdoening bevoegd is, zendt aan degene bij wie het voorwerp is in beslag genomen, indien hij noch de klager is, noch afstand van het voorwerp heeft gedaan, en zijn adres bekend is, onverwijld een afschrift van het klaagschrift en deelt hem mee dat hij zijnerzijds een klaagschrift kan indienen. Op last van de voorzitter van het gerecht stelt de griffier tevens andere belanghebbenden van het klaagschrift in kennis, hun de gelegenheid biedende hetzij zelf binnen een in de kennisgeving te vermelden termijn een klaagschrift in te dienen, betrekking hebbend op hetzelfde voorwerp of dezelfde gegevens, hetzij tijdens de behandeling van het klaagschrift te worden gehoord. In het laatste geval geldt de kennisgeving als oproeping.
6. Het klaagschrift van de belanghebbenden, anderen dan de verdachte, gewezen verdachte of veroordeelde, kan langs elektronische weg worden overgedragen met behulp van een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen elektronische voorziening.
7. De behandeling van het klaagschrift of het verzoek door de raadkamer vindt plaats in het openbaar.
8. Indien het klaagschrift is ingediend door een persoon met de bevoegdheid tot verschoning als bedoeld in artikel 218 beslist het gerecht binnen dertig dagen na ontvangst van het klaagschrift.
9. Indien het beklag, bedoeld in het eerste lid, betrekking heeft op de uitvoering van een verzoek om rechtshulp van een vreemde staat, beslist het gerecht binnen dertig dagen na ontvangst van het klaagschrift.
9. Acht het gerecht het beklag, bedoeld in het eerste lid, tweede volzin, gegrond, dan kan het het bevel geheel of gedeeltelijk opheffen.
10. Acht het gerecht het beklag of het verzoek gegrond, dan geeft het de daarmede overeenkomende last.

¹³ Als gevolg van de wetswijziging [Stb. 2018, 322](#) heeft artikel 552a Sv tweemaal een negende lid.

Artikel 94 Wetboek van Strafvordering *(laatstelijk gewijzigd bij [Stb. 2009, 525](#))*

1. Vatbaar voor inbeslagneming zijn alle voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen of om wederrechtelijk verkregen voordeel, als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, aan te tonen.
2. Voorts zijn vatbaar voor inbeslagneming alle voorwerpen welke verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer kan worden bevolen.
3. Van de inbeslagneming van een voorwerp wordt, ook in geval de bevoegdheid tot inbeslagneming toekomt aan de rechter-commissaris of de officier van justitie, door de opsporingsambtenaar een kennisgeving van inbeslagneming opgemaakt. Zoveel mogelijk wordt aan degene bij wie een voorwerp is inbeslaggenomen, een bewijs van ontvangst afgegeven. De opsporingsambtenaar stelt de kennisgeving zo spoedig mogelijk in handen van de hulpofficier van justitie teneinde te doen beoordelen of het beslag moet worden gehandhaafd.

Artikel 94a Wetboek van Strafvordering *(laatstelijk gewijzigd bij [Stb. 2013, 278](#))*

1. In geval van verdenking van een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, kunnen voorwerpen inbeslaggenomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een ter zake van dat misdrijf op te leggen geldboete.
2. In geval van verdenking van of veroordeling wegens een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vijfde categorie kan worden opgelegd, kunnen voorwerpen in beslag genomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een naar aanleiding van dat misdrijf op te leggen verplichting tot betaling van een geldbedrag aan de staat ter ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel.
3. Ingeval van verdenking van een misdrijf, waarvoor een geldboete van de vierde categorie kan worden opgelegd, kunnen voorwerpen in beslaggenomen worden tot bewaring van het recht tot verhaal voor een ter zake van dat misdrijf op te leggen maatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht.
4. Voorwerpen die toebehoren aan een ander dan degene aan wie, in het in het eerste lid bedoelde geval, de geldboete kan worden opgelegd of degene aan wie, in het in het tweede lid bedoelde geval, het wederrechtelijk verkregen voordeel kan worden ontnomen, of degene aan wie, in het in het derde lid bedoelde geval, de maatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht kan worden opgelegd, kunnen in beslag worden genomen indien voldoende aanwijzingen bestaan dat deze voorwerpen geheel of ten dele aan die ander zijn gaan toebehoren met het kennelijke doel de uitwinning van voorwerpen te bemoeilijken of te verhinderen, en die ander dit wist of redelijkerwijze kon vermoeden.
5. In het geval, bedoeld in het vierde lid, kunnen tevens andere aan de betrokken persoon toebehorende voorwerpen in beslag worden genomen, tot ten hoogste de waarde de in het vierde lid bedoelde voorwerpen.
6. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

Artikel 116 Wetboek van Strafvordering *(laatstelijk gewijzigd bij [Stb. 2017, 90](#))*

1. De hulpofficier van justitie of de officier van justitie die op grond van artikel 94, derde lid, in kennis is gesteld van de kennisgeving van inbeslagneming, beslist over het voortduren van het beslag in het belang van de strafvordering. Indien dit belang niet of niet meer aanwezig is, beëindigt hij het beslag en doet hij het voorwerp onverwijld teruggeven aan degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen. De hulpofficier van justitie pleegt desgeraden overleg met de officier van justitie voordat hij de beslissing neemt.
2. Indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen ten overstaan van de rechter-commissaris, de officier van justitie of een opsporingsambtenaar schriftelijk verklaart afstand te doen van het voorwerp, kan de hulpofficier van justitie of het openbaar ministerie:
 - a. het voorwerp doen teruggeven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt;
 - b. gelasten dat het voorwerp ten behoeve van de rechthebbende in bewaring zal blijven, indien teruggave aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, nog niet mogelijk is;
 - c. in geval degene bij wie het voorwerp is in beslag genomen verklaart dat het hem toebehoort, gelasten dat daarmee wordt gehandeld als ware het verbeurd verklaard of onttrokken aan het verkeer.
3. Wordt een verklaring als bedoeld in het tweede lid niet afgelegd, dan kan het openbaar ministerie de beslissing onder a of b alsnog nemen, indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen, zich niet binnen veertien dagen nadat het openbaar ministerie hem schriftelijk kennis heeft gegeven van het voornemen tot zodanige beslissing, daarover heeft beklagd of het door hem ingestelde

beklag ongegrond is verklaard. Op het beklag is titel IX van het Vierde Boek van overeenkomstige toepassing.

4. Indien een verklaring als bedoeld in het tweede lid niet wordt afgelegd en het openbaar ministerie voornemens is het voorwerp terug te geven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, is het bevoegd het voorwerp reeds aanstonds, in afwachting van de mogelijkheid tot teruggave, aan deze in bewaring te geven, indien degene bij wie het voorwerp is inbeslaggenomen, dit kennelijk door middel van een strafbaar feit aan die rechthebbende heeft onttrokken of onttrokken hield. Degene aan wie het voorwerp is afgegeven, is in dat geval bevoegd het voorwerp te gebruiken.

5. Indien het openbaar ministerie overeenkomstig het tweede of vierde lid of de rechtbank overeenkomstig artikel 353, tweede lid, de bewaring van het voorwerp heeft gelast, doet het openbaar ministerie dit voorwerp na het bekend worden van de rechthebbende aan deze teruggeven.

6. De in dit artikel bedoelde beslissingen laten ieders rechten ten aanzien van het voorwerp onverlet.

Artikel 117 Wetboek van Strafvordering *(laatstelijk gewijzigd bij [Stb. 2003, 202](#))*

1. De inbeslaggenomen voorwerpen worden niet vervreemd, vernietigd, prijsgegeven of tot een ander doel dan het onderzoek bestemd, tenzij na verkregen machtiging.

2. De in het eerste lid bedoelde machtiging kan door het openbaar ministerie worden verleend ten aanzien van voorwerpen

a. die niet geschikt zijn voor opslag;

b. waarvan de kosten van de bewaring niet in een redelijke verhouding staan tot hun waarde;

c. die vervangbaar zijn en waarvan de tegenwaarde op eenvoudige wijze kan worden bepaald.

Ten aanzien van inbeslaggenomen voorwerpen die van zodanige aard zijn dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of het algemeen belang, wordt slechts machtiging tot vernietiging verleend.

3. De in het eerste lid bedoelde machtiging is gericht tot de bewaarder of aan de ambtenaar die de voorwerpen in afwachting van hun vervoer naar de bewaarder onder zich heeft. Degene aan wie de machtiging is gericht, draagt zorg voor de bepaling van de waarde die het voorwerp op dat moment bij verkoop redelijkerwijs zou hebben opgebracht.

4. Indien inbeslaggenomen voorwerpen op grond van de machtiging van het openbaar ministerie tegen baat worden vervreemd, blijft het beslag, onverminderd het bepaalde in artikel 116, rusten op de verkregen opbrengst.

5. Indien het openbaar ministerie op het schriftelijk verzoek van de bewaarder hem de machtiging te verlenen als bedoeld in het eerste lid, niet binnen zes weken een beslissing heeft genomen, is de bewaarder bevoegd te handelen overeenkomstig het eerste lid.

Artikel 552d Wetboek van Strafvordering *(laatstelijk gewijzigd bij [Stb. 2017, 246](#))*

1. Een beschikking ingevolge artikel 552a, 552ab of 552b wordt onverwijld aan de klager betekend.

2. Beroep in cassatie kan door het openbaar ministerie worden ingesteld binnen veertien dagen na de dagtekening der beschikking, en door de klager binnen veertien dagen na de betekening.

3. Indien het klaagschrift is ingediend door een persoon met de bevoegdheid tot verschoning als bedoeld in artikel 218 beslist de Hoge Raad binnen negentig dagen na indiening van de schriftuur.

Artikel 447 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de termijn voor indiening van middelen van cassatie veertien dagen bedraagt.

4. Indien het beklag ingevolge artikel 552a betrekking heeft op de uitvoering van een verzoek om rechtshulp van een vreemde staat, beslist de Hoge Raad binnen negentig dagen na indiening van de schriftuur. Artikel 447 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de termijn voor indiening van middelen van cassatie veertien dagen bedraagt.